

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 10 K — f.
Fél évre . . . 5 K — f.
Negyed évre . . . 2 K 50 f.
Egyes szám ára 20 fillér

ZALAMEGYE

Hirdetések:
= Megállapodás szerint.

Nyilttér soronként 1 K.

Kéziratokat
nem küldünk vissza

ZALAVÁRMEGYEI HIRLAP

Politikai és társadalmi hetilap. — Megjelenik minden vasárnap.

Az ifjuság és a nemzeti állam.

Évtizedek óta hangoztatják már a közügyek terén fáradozó hazafiak, hogy az ország fejlődésének, boldogulásának egyetlen biztos feltétele az egységes magyar nemzeti állam kiépítése. E hangzatos jelző azonban még ma is csak aféle jószándék, amely amilyen gyorsan támad, oly hirtelen el is enyészik.

Sajnálattal tapasztaljuk, hogy ennek oka nagyrészt az évtizedek óta húzódozó áldatlan politikai helyzet, amely minden nemes törekvést csirájában elfojt.

Az Auszriával való közösség meddő közjogi harcokra kényszerít bennünket s ezek a harcok állják újat elsősorban a magyar nemzeti állam kiépítésének s Ausztria merev magatartása a kerékkötője minden szépnek és jónak, amit a magyarság saját érdekében volna hivatva alkotni.

A fegyverzőre elhallgattatja a muzsákat, mondta egy római bölcs, mi pedig elmondhatjuk, hogy a közjogi harcok némaságra és tétlenségre kárhoztatják mindazokat a törekvéseket, amelyeknek az a céljuk, hogy a magyar nemzeti állam alá egységes, erős oszlopokat építsenek.

Mert nálunk minden közhasznú társadalmi érdeket elnyom a politika és az abból eredő versengés, mely semmi sikert, de annál több kudarcot jelent az országra nézve.

A baj azonban nem kizárólag a politikában keresendő. Nagy része van ebben a társadalomnak is, mely vétkes közönnyel halad el minden olyan intézkedés mellett, mely a nemzeti állam kiépítését célozza.

Pedig ez a nagy feladat a társadalomra s főképpen a családra vár, amelynek az a hivatása, hogy a jövő társadalmat nevelje, előkészítse. Magában az egyes családokban kell lelkes apostolainak lenni az egységes magyar nemzeti államnak s ezeknek az apostoloknak az volna a hivatásuk, hogy a mai ifjuságot, a jövő nemzedéket ebben az irányban igyekezzenek nevelteni, kiképezteni, amelyben lelkes, hazafias, de egyszerű gyakorlatias felfogásokat is gyűjthetnek.

Az élethivatások megválasztása volna az az apostoli feladat, amely a hazafias érzésű családapákra vár. Ezt a feladatot megoldani annál könnyebb lenne, mert

hiszen egybekapcsolható azzal a tiszteletreméltó törekvéssel, amellyel minden szülő igyekszik biztosítani a maga gyermekének jövő boldogulását. Sőt úgy állunk ma, hogy a gyakorlatias irányu nevelés mellett, hogy fontos közcél szolgál, ugyszólván egyedüli biztosítéknak látszik az ifjuság jövőjére nézve, mert a tulzsufolt tudományos pálya immár aligha alkalmas arra, hogy aggodás nélkül bocsássa oda a szülő a gyermekét.

Az a néhány ezer ifju, akiket a középiskola évenként szárnyra bocsát, így a nagy vakáció idején azon tanakodik, hogy az élet melyik pályautjára lépjen. Fontos feladata volna tehát a sajtónak és a társadalmi egyesületeknek, hogy ilyen alkalmakkor utbaigazítást és buzdítást nyújtsanak ezeknek az ifjaknak és elhatározásukat akként igyekezzenek befolyásolni, hogy azokat a pályákat keressék fel, amelyek a gyakorlati életet szolgálják és így ezeknek az ifjaknak és szülőknél világossá tennék, hogy a kereskedő, gazdasági, ipari és műszaki pályák azok, amelyeken az ifjuságnak az egyéni boldogulása mellett tér fog nyilni a hazafias közszolgálatok teljesítésére is.

Ahogy a jövő mutatkozik, nagyon közel van az idő, midőn letünik a diplomás pályák vezetőszerepe, hogy helyet adjon a praktikus, gazdasági értékű és reális életet szolgáló életpályák hivatottjainak. A jövő évtizedek kétségtelenül beálló ezen gazdasági átalakulása erőteljes figyelmeztetés a jövő nemzedékre nézve akkor, midőn pályát választ.

De nagy figyelmeztetés ez a hivatásos politikusoknak is és figyelmeztetés a társadalomnak és benne a családoknak is arra, hogy amikor megállapítják szabad szárnyaikra bocsátott ifjaiknak jövő életpályáját, ennél a választásnál a fiuk életboldogulásának érdekében, de meg annak a nagy kötelességnek a tudatában is, amelylyel a haza iránt tartozunk, úgy válaszszák meg fiaik életpályáját, hogy annak gyakorlatias tartalmat adjanak, hogy így készítsék elő a jövő nemzedéket, amelynek hivatása lesz nemcsak frázisokban, de valóságban is megteremteni az egységes magyar nemzeti államot.

Egyesülésben az erő.

Mindannyian tudjuk, hogy Magyarország földmívelő állam. Földrajzi fekvése, éghajlati viszonyai ennek az országnak népét a honfoglalástól a mai napig arról győzték meg és arra szoktatták, hogy a föld termőerejének kihasználására fordítsa minden erejét, tevékenységét. A mezőgazdaság intenzív művelése szülte azt a szálló igét: »Magyarország Európa éléskamrája«. És mindaddig, amíg a közlekedési eszközök tökéletesítése és elterjedtsége meg nem nyitotta a világforgalmat, nemcsak a magyar gazda, de tényleg egész Nyugat- és Észak-Európa fogyasztói egyforma aggállal lesték, hogy milyen lesz a termés Magyarországon?

Ez az áldott buzatermő föld volt a fenntartója az ezeréves magyar nemzetnek, ez táplálta a magyar birodalom népeit, ez adott erőt, sulyt neki a nemzetközi nagy versengésben. És hiába beszél akárki merkantilizmusról, nagyiparról, Magyarországon még ma is földolog a termés, a föld hozama, az aratás jó vagy rossz volta. Ettől függ nálunk minden. Ez határoz meg minden dolgokat nálunk nemcsak most, de még hosszú, hosszú éveken át a jövőben is. Mert ki van zárva annak lehetősége, hogy naggyá nőjön az iparunk, kereskedelmünk, ha a tulnyomólag a mezőgazdasággal toglalkozó lakosságban azok fogyasztóra nem találunk.

Magyarországnak tehát elsőrangú vitális érdeke, legfőbb életfeltétele, hogy a mezőgazdaság művelői boldoguljanak. A gazdaközönség érdekeinek erős védelme az állam és a gazdák legfőbb feladata.

A mindenkori kormány és törvényhozás akkor és annyiban állanak hivatásuk magaslatán, amikor s amennyiben a magyar gazdaközönség érdekeit bölcs, hasznos rendelkezések és törvényekkel biztosítják és mind fokozottabb mérvben oltalmazzák. Mert az első és legnagyobb adózó, a legbiztosabb állami teherhordozó: a föld! Ezt tehát gondozni és erősíteni kell! Ez meg nem bukik, esődbe nem megy, ki nem vándorol; ez itt van, csak művelni kell és meg adni művelőjének minden előnyt, melyet az államhatalom megadni képes, mert a gazdaközönség erősítésével Magyarország önmagát erősíti!

Ámde balgaság volna, ha azt kívánnák mi, vagy ha a gazdaközönség kívánná, hogy minden eshetőség ellen egyedül az állam óvja meg; ha minden bajnak az orvosságát csakis az állam patikájában keresnők. Nem! A mi álláspontunkat az a régi közmondás interpretálja legjobban, a mely azt mondja, hogy: »Segíts magadon s az Isten is megsegít!« A mi gazdaközönségünk pedig csak úgy találomra dolgozik, nem védekezik ott, ahol módjában volna önerejéből ezt megtenni. Összetett kezekkel tekint a jövő elé és tényleg azt várja, hogy kizárólag az államhatalom tegyen meg érte mindent. Ez pedig nem lehet, mert végre más államalkotó feladatai is vannak a kormányoknak, nemcsak egyetlen osztály védelme.

Itt a tizenkettedik órája annak, hogy a magyar gazdátársadalom felébredjen letargiájából és öntevékenységével is segítse elő boldogulását. Támogassa azokat, akik érte dolgoznak: az országos és vármegyei gazdasági egyesületeket. Mert csak úgy lehet célt érni, ha az erők tömörülnek, ha közös érdeküket együttes erővel védik meg.

A kétes jövőbe nem igen lehet látni. Azt tudjuk, hogy az idejű termés eredménnyel járt s éppen ez okozta azt, hogy az izgatás hiábavaló volt; az aratómunkások, jelentéktelen ese-

tek kivételével — nem sztrájkoltak. De ki tudná azt megmondani, hogy a jövőre, ha bőséges lesz az Isten áldása, nem-e rothad el a gabona a földön. Nem-e pusztul el a sárban a gazda reménye, mindene?

A gazdatársadalom tévesen abban a hitben él, hogy a kormány ereje megvédi érdekét az egész vonalon. És hogy a gazdasági egyesületek minden egyebet elvégeznek a gazdák helyett. Ez pedig téves felfogás látszik, hogy a gazdaközönség rossz uton jár, ha tétlen marad, főleg pedig ha nem tanul az ellenségtől! Mert mit látunk? Azt, hogy néhány nagyhang, de kislelkű demagóg folyton szítja az elégtelenség lángját, egy is képes terrorizálni az egész gazdatársadalmat. Ők szolidárisak, testvérek, elvtársak, mindenben egyek, ha harcra indulnak. A gazdaközönség pedig egyenként kénytelen tűrni tőlük minden elvetemült tettet, minden terrort!

Ez így nem mehet tovább! Aki az ellenséget meg akarja verni, az tanulja el elsősorban az ellenség taktikáját. Aki békét akar, az készüljön el a háborúra, erős, hatalmas legyen! Tömörülni, szövetkezni kell a gazdaközönségnek!

Ha ma már lehet nemzetietlen, hazafiatal, istentelen célokért erős szervezeteket létesíteni; ha nemtelen fegyverekkel meg lehet félemlíteni, zavarba ejteni, anyagilag károsítani egy hatalmas közönséget, akkor ennek a közönségnek is meg kell találni a védekezés módját! És ez könnyen megtalálható, csak akarai kell! A gazdaközönség feladata az, hogy mihamarabb szövetkezzék! Megyénként, járásonként, községenként a tulajdon kiterjedése és nagyságára való tekintet nélkül szoros szövetkezetbe kell lépniök, vagy a már működő egyesületeket a saját érdekében belépésükkel támogatniök. Közösen kell megállapítani a határt, amelyen túl egy hajszálnyit sem hajlandók engedni a zsarolásnak, a terrornak. Meg kell találni a módot, hogy egy erős testület alakuljanak, közös akaratukkal megállapítani azt, hogy mit fizetnek az arató munkásnak, a napszámosnak stb; a méltányosság alapján kell közösen és kölcsönös megegyezésre jutni a munkással.

Ezenkívül tekintetbe kell venni a termés jobb és rosszabb eshetőségét is, hogy aztán az izgatónak semmi keresnivalójuk ne legyen az arató munkások között.

Van elég mód a védekezésre, csak tömörülni kell. Az OMGE, a Magyar Gazdaszövetség, a megyei gazdasági egyesületek elég hivatottak arra, hogy megmutassák azt az irányt, amelyen a gazdaközönségnek haladnia kell. Csak nem kell elzárkózni az igaz szótól, a tanulástól.

Minden eshetőségre el kell készülni! Az érdekek megvédése céljából tömörülni kell, mert csak közös erővel lehet legyőzni a terrort. A nemzetközi szociálistizmus hidra fejét csak a nép felvilágosításával és a magyar gazdatársadalom együttes erejével lehet levágni!

Aktualitások.

(A kath. népszövetség megalakulása Csáktornyán.) Mult vasárnap Csáktornyán megalakult a kath. népszövetség. Az alakulásnak azonban nagyobb volt a füstje, mint a lángja, mert alig 100 ember gyűlt össze a plébánia tágas udvarán. Szónokoltak Hubert János népszövetségi titkár, Kecskés György muraszentmártoni, Lisziák Lajos kotorii plébánosok és Peezek György e. kanonok. Az egyetlen magyar beszéd Hubert volt, a többi urak horvátul beszéltek, de éjjezés nem hangzott fel a beszédek nyomán. A szervezkedésnek politikai íze volt s a muraközök ma már nem egykönnyen ülnek fel azoknak, akik a politikai célokra a katolicizmus védelmének hangztatásával takargatják. Reméljük, hogy a katolikus érdekeket Filipics Lajos, a csáktornyai kerület orsz. képviselője ellen, aki drávavásárhelyi plébános, Peezek György kanonok urnak nem kell védelmeznie. — A gyűlés, amely a hetekig tartó akciós dacról csak a falvakból toborzott csekély számú földművesekből állott, kimondotta a megalakulást s gróf Zichy Aladárt táviratilag üdvözölte. A gyűlésen megjelent Farkas József orsz. képviselő is, de — valószínűleg a nagyfokú részvétlenség miatt, nem várta be a szónoklatokat, hanem elutazott.

Dr. Schwarz Lajos ügyvéd a „Zala” hasábjain gróf Batthyány Pál főispánhoz címzett nyílt kérdést vet fel, amelyben elmondja, hogy Huber beszédében oly antiszemita hurokat pengetett,

hogy a katolikus uriembernek maguk is megbotránkztak a demagóg állításokon; a népszövetség folyóirata pedig a legdurvább népszövedélyekre kíván hatni: ezekenél fogva kérde, hogy a társadalom összességét (legalább részleg) védeni hivatott kormány bizalmi embere, a megye egész közönségének élén álló méltóság, a tiszta elvű függetlenségi pártprogram felisküdt hiva, a tiszta célokért tiszta eszközökkel küzdő férfiú: Zalamegye főispánja, lehet-e ezek után tagja oly szövetségnek, mely ilyen eszközzel dolgozik?

Ezzel szemben rámutathatunk arra a tényre, hogy ott, ahol a népszövetségbe nem néppárti katolikusok is beléptek, a szervezkedés politikai tendenciái nem tudtak érvényesülni s hogy gróf Batthyány Pál főispánnak a szövetségbe való belépése pedig azzal a következménnyel járt, hogy a népszövetségi mozgalom nem tudott tulesapongani az alapszabályokban beállott korlátokon. Ezért és ebből a célból igenis ott kellett lennie Zalavármegye főispánjának a népszövetség tagjai között. Ami Huber ur antiszemita kirohanását illeti, az nem tartozik a népszövetségi mozgalomhoz s egy ember demagóg hajlandóságait nem lehet az egész népszövetségre és az összes katolikusokra rákenni. Huber urért sem a főispán, sem a katolicizmus nem felelős, amint a zsidóság sem fogja magát azonosítani a kereszténygyűlölő elfogult orthodox rabbikkal. A népszövetségben pedig éppen azért kellene együtt lenni az összes katolikusoknak, hogy azt a politikai tendenciáktól és Hubertől megtisztítsák s a mozgalom ne felekezeti ellentétekhez, hanem békességhez vezessen. Mert a katolikusok szervezkedése még nem jelent antiszemizmust, még akkor sem, ha egy-egy Huber, vagy másnévű apostol ostobaságokat kiabál is a világba. A túlzott érzékenykedés és általánosítás sohasem jogosult.

* * *

(Egy kis statisztika.) Találgatások, frázisok, rózsaszínű tósztok helyett, ha nem is olyan élesen, de minden bizonytalansággal beszélnek a statisztika szürke számadatairól, amelyeket ha egy kicsit közelebbről vesszünk szemügyre, fáradságunkért fényesen kárpótol bennünket a szédítően gyönyörű perspektíva, amely szemünk elé tárul.

A tudomány nem vadássza a hatást, nem politizál, csak egyszerűen megállapít. Megállapít bizonyos tényeket s azokat az emberi lehetőségek határain belül a legalaposabban megvilágítani, bebizonyítani igyekszik.

Az 1900/901. évi népszámlálás eredménye szerint a magyar szent korona országainak népessége 19 254 559 lélek volt, amely számból a szorosra vett Magyarországra 16 838 255, Horvát-Szlavonországokra pedig 2 416 304 ember esett Magyarországon népességéből magyar 8 742 301, német 2 135 181, tót 2 019 641, oláh 2 799 479, horvát 1 678 569, szerb 1 052 180, ruthén 429 447, egyéb 397 761 volt.

Százalékban kifejezve a magyarság a magyar birodalom népességének 45.4%-át teszi ki, utána a legtöbb lelket számláló oláhság 14.5%-os számarányával nem is olyan nagyon fenyegető rém, mint gyakran hisszük. A magyarság ma már majdnem 50 percents túlsúlyán kívül kulturális és gazdasági téren is vezet, aminek illusztrálására elég talán annyit felemlíteni, hogy az anyaországban az 1907/8 tanévben a tanítóképző intézetek növendékei közül 72.6, a községi iskolák növendékei közül 77.9, a felső tanintézetek növendékei közül 83.7 százalék volt a magyar. A magyarság a szellemi élet gócpontjaiban, a városokban is messze túlszárnyalja az idegen ajkuakat. Így a rendezett tanácsú városok népességében 70.6, a törvényhatósági városokban pedig 70.9 százalék a magyar.

Lássuk rövid vonásokban hogyan áll Ausztria? Ausztria össznépe: 25 632 805. Ebből német 9 170 939 (35.8%), cseh-szláv 5 955 397 (23.2%), lengyel 4 259 152 (16.6%), ruthén 3 375 576 (13.2%), szlovén 1 192 780 (4.7%), olasz 727 102 (2.8%), horvát szerb 711 380 (2.8%), oláh 230 963 (0.9%), magyar 9516 (0.001%).

Ha végig nézzük e számokon, rögtön szembe ötlök, hogy számbeli erő dolgában Ausztria a maga németjeivel mennyivel rosszabb áll, mint Magyarország a magyarságával.

Ez áll a jelenre. A jövőre nézve sem igen örvendhet Ausztria, amennyiben a németiség szaporodása az átlag alatt marad, sőt már 1900-

ban a szlávosság Ausztria népességének 60.5%-át tette. Különösen a lengyelek szaporodása feltűnő. Kulturális téren is a szlávosság vezet. A hivatalnokok, a lelkészek körében sokkal több a szláv, sőt a közép és főiskolák tanulói között is túlsúlyban vannak.

Parlamentjük nemzetiségi összetétele nagyon is hirhadt konglomerátum, amely a szó legszorosabb értelmében különböző hangszerekkel vesz részt a parlamenti koncertekben.

Lássuk most röviden Magyarország népességének valóságos szaporodását nemzetiségek szerint.

A nemzetközi összehasonlító statisztikai táblákból kitűnik, hogy a Magyarország — az angyalcsinálás és egyke átkaitól eltekintve — Európa leggyorsabban szaporodó népe közé tartozik.

Az 1850 iki népszámlálás szerint a magyarság 5 milliót tett ki, amely szám 1900-ban majdnem 9 millióra emelkedett, tehát 50 év alatt 3 és 1/2 milliót tett ki a szaporodás, amely 74.8%-nak felel meg. 1880—1900 közötti 20 év alatt összes városainkban 850 ezerrel nőtt a magyarság száma, ezzel szemben a nem magyar ajkúak csupán 13 ezerrel szaporodtak.

1880—1900 közötti 20 év alatt pontos számítások szerint az egész magyar birodalomban a magyarok minden 10 000 lélek között 420-al vannak többen, mint voltak 1880-ban.

Most nézzünk át egy kicsit a szomszédba. A németiség szaporodása Ausztriában az átlag alatt marad. Amíg például a németiség szaporodása 1880-tól 90-ig 5.6%, 1890-től 1900-ig 8.4%, addig a lengyelek 14.5—14.8%-os, a horvát szerbek 14.4—10.3%-os szaporodást mutatnak fel, sőt a ruthének is túlszárnyalták már a németiséget 8.7%-os szaporodási arányukkal.

Mindennél világosabban beszél, szinte kiabál az a szám, amely azt mutatja, hogy ma minden 10 000 lélek között 97 némettel kevesebb és 176 lengyellel több van, mint 20 év előtt. Ausztriát 14 tartomány alkotja s 8-ban már tért vesztett a németiség.

Mivel senki sem tagadhatja azt a tételt, hogy a számbeli súly és a politikai hegemonia között szoros összefüggés van, nézzük csak, hogy Ausztriának, meg Magyarországnak előreláthatólag merre fog billelni az a mérlege, amely a számbeli súly és fejlődés alapján a jövő képét rejti magában. Erre vonatkozólag felvilágosítást nyújtanak a következő számok.

Számarány Magyarország és Ausztria összes népességében:

Magyar 1880-ban 17.4%, 1890-ben 18.3%, 1900-ban 19.5%. — Német 1880-ban 26.7%, 1890-ben 26%, 1900-ban 25.3%.

Nézzük csak jól meg ezeket a számokat. Ékesen beszélnek. Nincs is mit hozzájuk fűzni.

A magyarság szakadatlan fejlődése és a németiség folytonos hanyatlása arra a jóslatra csábít, hogy a két államban a számbeli többség a magyarság lesz s ezzel a faji erő jogán a politikai hatalom is.

* * *

(Nötlének versenye.) Az utóbbi időben több tanítói pályázati hirdetésben kikötik, hogy csak nőtlén tanítók pályázhatnak.

Néhány évvel ezelőtt egymásután állították fel a tanítóképzőket, mert azt mondták, hogy nincs elég férfi tanító. Ekkor annyira keresettek voltak a tanítóképzésben, hogy akárhányszor a preparandiákból is kértek harmad-negyedéves növendékeket ideiglenes alkalmazásra. Felesleges talán megjegyezni, hogy „olesó s jó tanítónak” tartották az iskolaszékek a hölgyeket. A fizetésrendezés azonban egyszerre sivalmas helyzetet teremtett a tanítóknak számára. A képzőkből évről-évre most is sokan kerülnek ki, de sehol sem akarják megholnap őket alkalmazni. Azt a sok ezer diplomás tanítónét, akiknek legnagyobb része oklevele után kénytelen megélni, lassankint kizárják a népnevelés osarnokaiból, mert „gyengéknek, erélyteleneknek” tartják őket. Pedig nincs igazuk. Igen sok helyen kifognak gyorsan unatkozó ifjú kollegáikon, úgy a tanítás, mint a nevelés terén. Erről magam is meggyőződtem. A leánynevelés terén pedig, akárki mit mondjon, egyszerűen felülmúlhatatlanok. Nagy haláltanság és igazságtalanság történik tehát velük szemben, mikor azokat, kik annak idején igazán szorult helyzetükből segítették ki az iskolaszékeket, most a fizetésrendezés után egyszerűen kizárják az iskolából. Ennek a rövidlátásnak nemcsak a tanügy, hanem az egész társadalom

is kárát fogja látni, s egyben végtelenül szomorú s bizonytalan jövőnek teszi ki ezeket a jobb sorsra érdemes tanítónőket. És ebben a sajnálatos jelenségben az a legkétségbeejtőbb, hogy az illetékes faktorok látván ezt a nyomorúságot, ahelyett, hogy bezárnák egyidőre a tanítóképzőket s más irányba terelnék a kenyérkeresetre szoruló nők pályaválasztását, új tanítóképzők felállításán, fejlesztésén törnek a fejüket. Valóban itt volna az ideje, hogy egyszer már a praktikus élet követelményeiről is tudomást vegyünk.

Még csak azt jegyzem meg, hogy a fenti kikötést megteheti a pályázatoknál az iskolaszék, de azt nem akadályozhatja meg, hogy a nőtlen fiatal tanító csakhamar nő tanító ne legyen. Akkor pedig ott sincsenek az iskolaszékek, ahol a mádi zsidó.

(Ismét a vasutról.) Már azután ha megundis, tisztelt olvasó, hogy szerény lapunknak minden számában találsz valamit, sokszor rőfös cikket a vasutról, bizony nem tehetünk róla. Beszélni kell erről a témáról örökké, hogy végre történjék is valami. Nemesak Zalaegerszeg városnak, hanem a vármegyének is elsőrendű érdeke, hogy a székvárosa ne maradjon ördögziget, amelyet a forgalom csak kerülget.

Zalaegerszeg város képviselőtestülete csütörtökön rendkívüli közgyűlést tartott, amelynek tárgysorozatába fel volt véve a Zalaegerszeg—Zalalövői vasut ügye is. A pénzügyi bizottság 50.000 K megajánlását hozta javaslatba, s amint a hangulatot ismerjük, a képviselőtestület ezt az összeget kész is megszavazni, sőt sokan — ha a vonal másként ki nem épülhetne — nagyobb áldozatokra is készek; de vannak, akik ennek a vonalrésznek a kiépítését mereven ellenzik.

Abban mindenki egyetért, hogy Zalaegerszegnek előnyös vasuti összeköttetésekre szüksége van, csak abban térnek el a nézetek, hogy a nyugat felé milyen irányban keressük a fővonalakhoz való csatlakozást.

Ugy tudjuk, hogy a képviselőtestület egy része a Zalaegerszeg—Zalalövői vonal támogatását azért ellenzi, mert Zalaegerszegt közvetlenül és egyenesen szeretné Körmentdel összekötni s ezzel a vonallal egyidejűleg a Keszthely—Zalaegerszegi összeköttetést is óhajtaná létesíteni, még pedig úgy, hogy az egész vonal első vagy másodrendű pályaként s ne mint vicinális vasut épüljön ki.

A terv szép, a szándék üdvös. Csak az a kérdés, hogy kivihető-e és mikor?

Mi a magunk részéről nem bizunk abban, hogy a Zalaegerszeg—körmentdi közvetlen összeköttetés belátható időn belül megvalósulhasson. A terep nehéz, a vidék néptelen, az érdekelt-ség szűkkörű.

És aggodalmat kelt az a gondolat, hogy ha a megvalósítható tervet egy jövődöbéli szép reményért félredobjuk, nem járunk-e úgy, mint a Délivassal, amelynek elterelésével éppen azt az időt nem tudtuk kibaszni, amely alatt Magyarország közgazdasági élete hatalmas lendületet vett s amíg körülöttünk hullámozott, fejlődött, alkotott az élet, addig mi elmaradtunk a bagaria csizmás világban, amelynek másutt már az emléke sem él.

Ma már a Délivassal hiába kanyarítanak Zalaegerszeg felé, az elveszített időt nem pótolhatjuk. Vajon nem lesz-e késő a vicinálisok kiépítése is, ha újra egy évtizedig kell várunk? A Zalaegerszeg—körmentdi közvetlen összeköttetés nagy előnyeit sem látjuk.

Hogy a Stajerszág felőli személyforgalom Zalaegerszegen—Keszthelyen keresztül keresse

az utat Budapest és a Balaton felé, erről már elkéstünk. Nagyon rövid idő kérdése, hogy a Czeldömök—Ukk—Tapolca közti vonalat elsőrangúvá építsék át. Ennek a vonalnak a MÁV. aligha skarna egy konkurrens vonalat építeni Zalaegerszegen keresztül.

Nekünk tehát legelső sorban a teherforgalom megkönnyítésére s Zalaegerszeg piacának a közlelbi vidék bevonásával való élénkítésére kell gondolnunk. Erre pedig alkalmasabb a zalalövői összeköttetés létesítése.

A Keszthely—Zalaegerszegi vasut kiépítésénél már, nézetünk szerint, más szempontoknak kell érvényesülniök. Erről azonban máskor.

A város képviselőtestülete ez ügyben érdemlegesen nem határozott. Szeptemberben következik a döntés. Addig még van idő a megfontolásra és szervezkedésre. És feltétlenül szükséges, hogy a képviselőtestület minden tagja lelkiismeretesen meghányja vessé a kérdést, ne hogy valami elhamarkodott határozattal, vagy hangulatok és utópiák kedvéért újra eldobjuk magunktól a haladás eszközeit.

(A buza) Az idei gazdasági év silány eredményét valahogy ellensúlyozza a magas gabonaár, amely részben visszatéríti a gazdák veszteségét. Mintha az Uristen a magyar gazdának egy nagy bankót küldött volna, hogy azt váltsa fel aprópénzre, amellyel rengeteg terheit fizetheti. Csakhogy ezt a nagy bankót megirigyelte a spekuláció.

A földművelő Magyarország eminens érdeke, hogy a gabona ára a termelési költségeknek s a folytonosan emelkedő terheknek megfelelő szinten maradjon. Igaz, hogy a fogyasztó közönség kénytelen drágábban venni a kenyeret, de a drágaság haszna legalább a nemzetfenntartó elem kezei közé kerül s a földművelés jövedelmének gyarapodása visszaharcol az egész nemzetre. Abból azonban, amit a spekuláció haragosol össze, a nemzetnek, különösen a produktív munkának és termelésnek édes kevés a haszna.

Ezért a nyerstermények drágulása sohasem jelent ráuk nézve akkora veszedelemet, mint a mikor a spekulánsok manőverei a fogyasztókat ugyan valamivel olcsóbb kenyérhez juttatják, de lehetetlenné teszik a termelőre nézve a kedvezőbb konjunkturák kihasználását.

Az a manőver, amelyet manap a román és orosz buza behozatalával a magyar buza árának lenyomása céljából a spekulánsok folytatnak, feltétlenül káros, önző és hazafiatlan.

A gabonabehozattal úgy járhatunk, mint az olasz borral. Első sorban tönkre megy a magyar buza jó hírneve, másodsor pedig a behozott olcsóbb külföldi buza elfogy, míg a magtárakban összezsúfolva marad a mi földünk terméke. Aminthogy annak idején a magyar fogyasztó itta az olasz lórét, a mi termelőink pedig nem voltak képesek eladni a nektárt megfelelő árárt.

Vajon nem lehetne ennek a garázdálkodásnak gátat venni? Hiszen elvégre csak van jogunk megvédeni a saját földünket a lelkiismeretlen spekuláció ellen.

(Nagy eset.) Ki látott már minisztert hálóingben? Nos, aki még nem látott, az örökké sajnálhatja, hogy nem utazott e hó 11-én Wienből Budapestre, az esti gyorsvonattal. Mert ezen a vonaton utazott gróf Zichy Aladár kegyelmes ur is, aki egész kényelmesen elhelyezkedett a hálókocsiban, amikor egyszerre csak nagy lármá és kiabálás közben megállt a vonat. Szemközt jött egy tehervonat, amelyen a moz-

donyvezető aludt s majdnem összeütközés történt. Az utasok kétségbeesetten kiugrártak a pályatestre. Köztük volt gróf Zichy Aladár is — hálóingben.

Milyen furesa, hogy az egész hirben a gróf ur hálóingét tartották legfontosabbnak. Sőt talán a hálóing nélkül az egész históriát meg sem irták volna. Mi zalaiak pedig egész határozottan rossz néven vesszük, hogy azt a hálóinget részletesebben le nem irták, mert kíváncsiak vagyunk rá, hogy milyen a miniszterünk éjjeli toalettje.

(Circumspektor.) Zalavármegyében annak dacára, hogy néppárti megyének hirdetik, a néppárt hivatalos lapjának, az »Alkotmány«-nak kevés olvasója van. Pedig sokszor érdekes dolgok vannak benne rólunk megírva.

Jó magunk is csak a »Zala« közvetítésével tudtuk meg, hogy egy bizonyos »Circumspektor« állevezető ur kirohant a közigazgatási bizottság ellen azért, mert Kisfaludy túskezesgyörgyi körjegyzőt nem mozdította el állásától, hanem csak 1000 kor. pénzbürságra ítélte.

Circumspektor urban a vármegyének egy spektakulumokra utazó jelesét sejtik. És azt hisszük, jól sejtik. Hiszen tudva vagyunk, hogy ki indított hajszát a körjegyző ellen.

A cikk azonban badarságot beszél s emellett szerfelett rosszmájú az írója, akinek nem volna tanácsos a kiletét elárulnia, mert furesa sors érhetné a közgyűlés színe előtt.

A közigazgatási bizottságot azzal gyanúsítja, hogy politikai okokból igazságtalan ítéletet hozott, mert a körjegyzőt, akit egyébként a le-tűnt politikai rendszer fanatikusának és vad darabontnak fest, el kellett volna csapni.

Nohát ez igazán vad beszéd! Zalavármegye közigazgatási bizottsága darabontokat védelmez az igazság rovására!

Circumspektor ur nézzen jobban maga körül s szíveleje meg azt, hogy kik ülnek a közigazgatási bizottságban. A közigazgatási bizottság és annak tagjai az ő ostoba gyanúsítása fel nem ér és hiába kiabál esőt jelentő hangon; azt azonban elérheti, hogy leleplezik s akkor még baj is lehet.

Akinek valami panasza van, álljon ki a porondra, ha férfi. Miért bujkál álnév mögött? Vagy van rá oka?

A közigazgatási bizottság ülése.

Zalavármegye közigazgatási bizottsága e hó 10-én gróf Batthyány Pál főispán elnöklété alatt ülést tartott, amelyen a szakelőadók jelentéseinek tudomásul vétele mellett folyó ügyeket intézett el.

Az alispán jelentette, hogy július hó folyamán a csendőrség 235 bünesetben teljesített nyomozó szolgálatot, ezekből kiderített 208 büneselkmény, a tettesek közül feljelentett a bíróságoknál 230, letartóztatásba helyeztetett 44 egyén. A kiderített büntetendő cselekmények közül lopás 62 esettel, gyújtogatás pedig 10 esettel szerepel. — A kir. járásbírók hatáskörébe tartozó kihágás 18 esetben fordult elő, feljelentett ezekért 30 egyén; míg a közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalt és 376 esetben ki-nyomozott kihágásért 743 egyén jelentetett fel, köztük 67 egyén elővezettetett.

A közrend különösebb mezzavarása történt július 18, 19, 20 és 21-ike közti éjszakákon, amikor kocsikon közlekedő, felfegyverzett kóbor cigányok Csonkahegyhát, Alsórajk, Kilimán,

HA NINCS SZALMA, NINCS TRÁGYA.

Ez a veszély fenyegeti a gazdaságot az idén, amely pedig nagyon megsínyli az állati trágya hiányát, mert annak különös fizikai hatását a műtrágyák sohasem pótolják.

A szárított hizósertétrágyával

kitűnő eredménnyel, jutányosan és biztosan pótolhatja mindenki a hiányzó istállótrágyát, ha ismertetést és ajánlatot kér a

BUDAPEST-KÖBÁNYAI TRÁGYASZÁRÍTÓGYÁR
Bosányi, Schietrumpf és Tsa cégtől, Budapest, IX., Üllői-ut 21. sz.

Nagyreése és Galambok községekben, valamint Nagykanizsa városban betöréses lopásokat követek el, míg végre az üldözésekre kivezényelt esendőség elöl a veszprémmegyei Vörösberény felé menekültek. Az üldözést a veszprémi esendőrszárny folytatja s már a tettesek kiléte és személyleírása is megállapított.

A cigányok garázdálkodásának megakadályozása iránt a közigazgatási bizottság félelmi feliratában a kormányhoz felterjesztést tett s az alispán saját hatáskörében intézkedett, hogy a rendőri hatóságok a kóbor cigányok megrendszabályozása tárgyában a megelőző és megtorló intézkedéseket foganatba vegyék.

Julius hónapban 4 tüzeset fordult elő, az okozott kár értéke kitesz összesen 79.003 koronát, ebből biztosítás folytán megtérült 6805 K, marad fedezetlen 73018 K. A tűz keletkezésének oka 1 esetben gondatlanság, 2 esetben gyermekek játéka volt, 5 esetben pedig kiderítetlen maradt.

Orvosrendőri bullaszemle 11 esetben teljesített, a halál oka 6 esetben baleset, 5 esetben pedig öngyilkosság volt.

Amerikába szóló utlevél 10 egyén részére lett kiállítva. A kivándorlás nagymértékű esőkentést mutat.

(Közegészségügy.) A főorvos jelentette, hogy július hónap első felében az időjárás szokatlanul hűvös és esős, második felében azonban meleg és száraz volt.

A felnőttek közegészségi állapota igen jónak volt mondható; esékély számú emésztési zavar és gyomorhurut fordult elő, enyhe lefolyással.

A gyermekek egészségi állapota, a nyári melegek beálltával gyakrabban fellépő súlyosabb jellegű gyomor és bélhurutot leszámítva, elég kedvező volt, amennyiben szórványosan a kanyaró és hökhurut s kevés difteritis eset fordult elő, kedvező lefolyással.

Fertőző bántalmak közül előfordult: ronesoló toroklob 20, hasihagymáz 15, kanyaró 119, hökhurut 21, gyermekági láz 1 esetben.

Rendőri boncolás 1, külső hullaszemle 11, súlyos sértés 5 fordult elő.

Öngyilkosságot 5 egyén követett el és pedig Szeglet János 75 éves zalavári lakos, Felker Jenő 25 éves tapolczai lakos, Györke Jób 50 éves zalaegerszegi lakos és Kiss József 60 éves szegvári lakos felakasztották magukat, Scheiber József 60 éves sümegi lakos pedig foszforral megmérgezte magát.

Véletlen szerencsétlenség folytán öten haltak meg. Büki József 38 éves börcönicei lakos fáról esett le; Horváth János 10 éves csapi fiút játék közben agyonlőtték; Szegedi József 21 éves salomvári lakost a villám sújtotta agyon; Tomsics Ferenc 26 éves középbesztercei és Flacsz Antal 1 éves szentmargitheyi lakosok vízbe fulladtak.

Elmekórnak 2 esete képezte hivatalos beavatkozás tárgyát. Ezek közül egy a kaposvári elmeógyógyintézetbe szállított, egy pedig házi ápolás alatt hagyatott.

Hét éven aluli gyermekek gyógykezelését 32 esetben mulasztották el; emiatt az elsőfoku hatóságok 19 felmentő és 7 elmarasztaló ítéletet hoztak.

A járási tiszti orvosok július hó folyamán 14 község megvizsgálásáról terjesztették be a vizsgálati jegyzőkönyveket s a trachomások gyógykezelését a dobronaki és csaktorayai közegészségügyi körben ellenőrizték.

A vármegye tiszti főorvosa a múlt hó folyamán megvizsgálta az alsólendvai és a légrádi nyilvános gyógyszerárakat s közegészségügyi tekintetben Alsólendván a járásorvosi, Légrádon a jegyzői hivatalt vizsgálta meg.

(Állategészségügy.) A törvényhatósági kir. állatorvos jelentette, hogy júliusban a haszonállatok egészségi állapota, a megelőző hónapoz képest, kedvezőbbre fordult, amennyiben a sertésorbánc fellépése kisebb térre szorított, úgy,

hogy a fertőzött községek száma 121-ről 110-re apadt.

Lépfenével a hó elején 14 község volt fertőzve, a hó folyamán megállapított 11 községben, megszűnt 15-ben, fertőzve maradt 10 község. — Ivarszeri hólyagos kiütéssel fertőzve volt 4 község, megállapított 2 községben, megszűnt 3-ban, fertőzve maradt 3 község. Rühkórral fertőzve volt 11 község, megszűnt 3-ban, fertőzve maradt 8. — Sertésorbáncal fertőzve volt 70 község, megállapított 35 községben, megszűnt 47-ben, fertőzve maradt 58 község. — Sertésvéssel fertőzve volt 22 község, megállapított 12 községben, megszűnt 5-ben, fertőzve maradt 31 község.

Mindössze tehát fertőzve volt a hó elején 121 község, a hó folyamán 62 községben állapítottak meg fertőző betegségeket, vészmentessé nyilvánított 73 község, fertőzve maradt a hó végén 110 község.

Azon betegségeket közül, amelyek nem képezik hatósági intézkedés tárgyát, előfordult csikókon egy gazdaságban a fertőző szaruhártyalob, szarvasmarhákban a sercegő üszök, fertőző hüvelyhurut, vérhas, vérfestékvizelés, egy gazdaságban pedig a bárányok között elég tömeges elhullás napzurás következtében.

Védőoltások 4 községben kigazdák állatain, továbbá 18 közép és nagygazdaságban lépfene, sercegő üszök és sertésorbánc ellen eszközöltettek.

Az állatvásárok a meglehetősen nagy felhajtás mellett lanyha forgalommal zajlottak le; főleg külföldi vevőkben volt hiány.

A Nagykanizsán megtartott harmadik husvizsgálói tanfolyam vizsgálatán tíz jelentkező nyert képesítést.

(Közgazdaság.) Az aratás ez évben a szokottnál későbbben kezdődött, mely körülmény előidézésre lényeges befolyást gyakorolt nemcsak a gabonák fejlődésének visszamaradása, hanem az állandóan hűvös esős időjárás, mely a hónap első felében uralkodott.

Amíg egyrészt az aratási munkálatok ilyen módon akadályoztattak, másrészt a fejlődésben még mindig visszamaradt gabonaneműekre az esős időjárás jótékonyan hatott, amennyiben az érés egyenletes lefolyását segítette elő.

Julius hó második felében állandóbb, meleg és szárazabb időjárás következett be, úgy hogy az aratási és eséplési munkálatok teljes erővel folytathatók voltak.

A hó végére az aratási munkálatok annyira bevégeztettek, hogy csak némely helyen volt zab lábán található.

A ternéshozam általánosságban kielégítő, a termést jó közepesnek lehet minősíteni.

A változó időjárás a kapás növények fejlődésére is jó befolyással volt, egyedül a takarmányművek azok, amelyek ez évben is gyenge termést szolgáltatnak.

A szőlők fejlődése szintén kedvező volt, azonban a beállott esős időjárás a szőlő gombabetegeinek fejlődését is elősegítette, úgy hogy ahol a kellő módon nem védekeztek ellene, a peronospora és részben a lisztharmat, mely e hóban szintén fellépett, tetemes károkat okoztak.

A szőlők termése ez évben is elég jó eredményel bíztat.

Az állatállomány takarmányozása e hóban eléggé jól volt eszközölhető, azonban a készletek, melyek a téli takarmányozásra kell, hogy szolgáljanak, csak kis mértékben voltak gyűjtethetők.

Az állategészségügyi viszonyok, eltekintve a sertéseknél állandóan uralkodó betegségektől, a múlt hóban eléggé kedvezőek voltak.

A sertésorbánc terjedése azonban az eddigénél sokkal nagyobb arányokat ölt, úgy hogy ezen megfélemezhető betegség leküzdésére célszerűnek vélném kényszerítő hatósági intézkedések megtételét.

A gabonaárakban július hó némi változást hozott be. A frissen aratott és esélt gabonának a nagyobb mérvű piacrahozatala az árakat mesterségesen előidézni az által is, hogy külföldi, főleg romániai búzát nagyobb mennyiségben vásároltak. Tekintettel azonban az ország s viszonylagosan az egész világ gyengébb gabonatermésére, az áraknak az előbbi szivonalat el kell érniök s valószínűleg még túl is haladják.

Az aratási munkálatok minden zavartól menten folytak le. Más közgazdasági állapotunkra lényegesebb befolyást gyakoroló tényező az elmúlt hóban nem fordult elő.

Képviselőtestület gyűlése Zalaegerszegen.

Zalaegerszeg város képviselőtestülete múlt csütörtökön, 1909. évi augusztus hó 12-én Dr. Korbai Károly polgármester elnöke alatt rendkívüli közgyűlést tartott, melyen a következő ügyek kerültek tárgyalás alá és nyertek elintéztést. A helybeli vasuti állomás előtt lévő tér kibővítéséhez a vasuti üzletvezetőség részéről a »Baross-liget« sétányból kért terület átengedése tárgyában a tanács részéről tett előterjesztés nem volt tárgyalható, mert a képviselőtestületi tagok nem jelentek meg olyan számban, mely lehetővé tette volna az ügy érdemében való beható tanácskozást és határozathozatalt. Eanél fogva a közgyűlés utalással az 1886. évi XXII. t.-c. 120 §-ának rendelkezésére, újabb közgyűlés határidejéül 1909. szept. 23-ik napjának délutáni 4 óráját tűzte ki.

Az újonnan építendő közbúváhid részére terület megszerzése s a tervek és költségvetés elkészítése iránt a tanács részéről tett előterjesztés során megállapította a közgyűlés, hogy a mostan meglévő közbúváhid sem a husvizsgálat tárgyában kiadott 54390 számú ministeri utasításnak, sem közegészségi s egyéb tekintetből nem felel meg a kor kívánalmainak, — alkalmatlan helyen épült, nincsen kellőképpen berendezve, — egy új, modern vágóhid építése elkerülhetetlenül szükséges, megbizva tehát Fülöp József városi főjegyzőt, hogy több olyan városban, a melyben most építettek vágóhidat, a helyszínén tanulmányozza a vágóhidak berendezését s tapasztalatai alapján tegyen a képviselőtestületnek részletes és kimerítő javaslatot. Ennek alapján megindítja majd a képv. testület az új vágóhid építése tárgyában szükségessé váló tárgyalásokat.

Ebedli József és társainak azon kérvényét, hogy a Sip utca mellett a kanális keleti oldalán, ezzel párhuzamosan utcanyitási- és házhelyek felosztása engedélyeztessék — elutasította; mert a fennálló szabály szerint utcát 100 méter hosszúságon és 12 méter szélességen alul nyitani nem szabad, ilyen méretekre a kérelmezett utcát kijelölni nem lehetne, másképp pedig csak utca lenne belőle. Az utca nyitását sem közlekedési, sem egészségrendőri tekintetek nem kívánják. De a szomszédos birtoktulajdonosok nem is hajlandók házhelyekhez ingatlanaikból átengedni, azért a kérelem elutasítandó volt.

A Járum Ferenc-féle alapítvány rendezése keretében a közgyűlés kimondotta, hogy az alapítvány alaptőkéje gyanánt 30.000 koronát állapít meg s a magas kormányhoz teendő felterjesztésében ezen összegnek az elfogadását és még a 70-es évekből eredő hiánynak megtérítése, valamint a további számadás tételének kötelezettsége alól mentse föl a város közönségét annál inkább, mert a ministerileg megállapított hiány iskolai célokra — tanítók fizetésére — használtatott föl, tehát alapító intenciójának megfelelő célra fordított.

Helyeslőleg vette tudomásul a közgyűlés a vallás- és közoktatásügyi magyar királyi ministernek 1909. évi január 1-én 4652 szám alatt

BITUMINA

BITUMINÁVAL fedett tető bemeszelve szép fehér marad és kitűnő védelmet is nyújt a nap melege ellen.

BITUMINA RÉGI ZSINDELYTETŐK ÁTFEDÉSÉRE IS KIVÁLÓAN ALKALMAS.

Csakis védjeggyel ellátott tekercseket fogadjunk el.

Gyári főraktár Zalaegerszeg és vidéke részére: BREINER BENŐ fakeskedésében ZALAEGERSEGEN.

tiszta bitumenből készített valódi aszfalt tetőlemez tartós, tűzbiztos, szagtalan, kátrányozást vagy egyéb mázolás nem igénylő

tetőfedőanyag

kelt azt a leiratát, melyben tudatja, hogy a helybeli állami főgymnasium évi hozzájárulásából 5000 koronát elenged, és Dr Korbai Károly polgármestert, a ki ennek a hozzájárulásnak az elengedését személyes utánjárásával kieszközölte, élénken megéljenzte.

Hasonlóképen tudomásul vette a közgyűlés a városi közkórházzal kapcsolatos elmeosztály jogviszonyainak rendezése tárgyában érkezett 8219/VII. a. 1909 számú belügyministeri leiratot és elhatározta, hogy a még hiányzó építkezéseknek mielőbb leendő pótlása iránt a vármegye törvényhatóságához tétessék fölterjesztés.

Löwenstein Jakab s Ignác helybeli kereskedők azon kérelmét, hogy a piaci árak kétszeri eladásának megtiltására szabályrendelet alkottassék, elutasította a közgyűlés; mert a közérdek irányú megszorításnak szükségességét nem kívánja és nincs ok arra, hogy az adás vételből származó igények elbírálása a rendes bírói utról elvonassék és rendőri elbírálás alá tereltesse.

A Sihar Imréné végkielégítéséből származó 470 korona 36 fillérnek a tanács által a költségvetés XVIII. rovata terhére történt kiutalását a közgyűlés utólagosan jóváhagyta.

A Batthyány-utcai törvényhatósági közuton lévő kőhid mellett gyalogjáró építését a közgyűlés szükségesnek nyilvánította ugyan, mert annak hiányában a nagy kocsis és gyalogforgalom a kellő biztonsággal le nem bonyolítható, azonban a tervbe vett fahíd helyett egy vasbeton hid alkalmazása mondatott ki.

A környékutcai szennyvizek elvezetésére létesítendő csatorna építését nem engedélyezte a közgyűlés, mert a közérdek ennek építését nem kívánja, hanem csak az ott lakó néhány háztulajdonos udvarán összegyűlendő szennyvizeket vezetné el, a csatornát tehát az érdekelt felek építsék meg, ha szükségét látják.

Az utcseprők és kocsisoknak drágasági pótlék illetve segély iránti kérelmét elutasította a képviselőtestület, mert ilyen a többi városi alkalmazottak sem élveznek; azonban elhatározta, hogy 1910. évtől kezdve természetben kiszolgáltatandó ruhával látja őket el. — Ezzel kíván a folyamodók anyagi helyzetén segíteni.

Nagy Dezső városi mérnöknek a villamos művek műszaki felügyeletéért s ellenőrzéséért ideiglenesen havi 50 korona tiszteletdíj szavaztatott meg; mert a városi mérnök azzal, hogy a villamos művekre felügyelni s ott ellenőrzést gyakorolni köteles, megakadályoztatik annak a pályázati hirdetésben biztosított jogának gyakorlásában, hogy magán munkálatokat vállaljon és végezhesen.

Kimondatott, hogy a tenyészbikák ezentúl a közlegelőre nem hajthatók ki, hanem az istállóban tartassanak. Ezt az intézkedést különféle gazdasági tekintetek kívánják.

Tudomásul vétetett és jóváhagyatott az iparostanone iskola 1909/1910. évi költségvetése. Ennek bevétele 2439 K 41 f, kiadása 5091 koronát tesz ki s így a miniszteriumtól kérendő fedezetlen hiány 2651 K 59 fillérre rug.

A „Fehérkép“-i vendéglőnek a bérlő eltávazása miatt újabb leendő bérbeadása elhatározatott s a bérlési feltételek megállapítottak.

A Zalaegerszeg—zalaövi helyi érdekű vasút építésére az engedélyes Barthos István által kért hozzájárulás ügyében az 1886. XXII. te. 131. §-a alapján szeptember 3-ik napjának délután 4 órakor tartandó közgyűlés tüzetett ki. Ezen fog a képviselőtestület érdemleges határozatot hozni.

Rechnitzer Miksának ingatlan esere tárgyában előterjesztett kérelme elutasított, mert nem lehetett beigazolni, hogy kérelmező a pénzügyi palota és elemi iskola építéseihez területek engedett volna át a sajátjából s így a hátralékban levő 713 K 49 f járda-költség megfizetésének kötelezettsége alól felmenteni nem lehetett.

Tárgyaltatott Horvát József s Nagy Mihályné Petes Katalin illetőségi ügye. Az illetőség mindkettőre nézve megtagadtatott.

Végül sorra került a posta és távirtdahivatal elhelyezésének ügye. A közgyűlés úgy határozott, hogy felrattilag fordul a kereskedelemügyi m. kir. ministerhez, hogy a posta és távirtdahivatalnak központi elhelyezésére irányuló kérelmet legyen kegyes figyelembe venni.

Hivatalos rovat.

I.

Zalaegerszeg város tanácsa közhírré teszi, hogy a városi közmunka összeirási lajstromot folyó évi augusztus hó 8-tól augusztus 23 ig a városházánál Kucsera István városi aljegyző hivatalos helyiségében közszemlére kiteszi. Erről a tanács az érdekelteket oly figyelmeztetéssel értesíti, hogy mindazok, akik az összeirást magukra nézve sérelmesnek találják, a közszemlére kitétel ideje alatt a tanácsnál szóval vagy írásban felszólalhatnak.

II.

Zalaegerszeg r. t. város tanácsa felhívja az ebtulajdonosokat, hogy ebadójukat még e hó folyamán a város pénztáránál fizessék be. Azon ebtulajdonosok, a kik ezen kötelezettségüknek augusztus havában nem tesznek eleget, az ebtartási szabályrendelet 18. §-a értelmében kihágást követnek el, ezen ebtulajdonosokkal szemben a tanács a kihágási eljárást kénytelen lesz megindítani.

Zalaegerszeg, 1909. augusztus 6.

Dr Korbai Károly polgármester.

Hirek.

Gróf Batthyány Pál főispán ur öméltsége augusztus 15-én kezdi meg a szabadságát s nejével együtt ma Wiesbadenbe utazik.

Izr. istentiszteletek további intézkedésig következő időszakban tartatnak: péntek este 7 órakor, szombaton reggel 1/2 7 órakor, délelőtt 1/4 11 órakor, délután 4 órakor, hétköznap reggel 1/4 7 és este 7 órakor.

Eljegyzés. Hertelendy Ferenc főrendiházi tag, temesvármegyei főispán, zalavármegyei földbirtokos leányát, Hertelendy Nandine urleányt eljegyezte Dr Szalay Géza temesvármegyei nagybirtokos.

Bedő Vendel zalaegerszegi földbirtokos eljegyezte Vizsy Mariska kisasszonyt, Vizsy György zalaegerszegi földbirtokos kedves leányát.

Áthelyezés. A m. kir. honvédelmi miniszter a belügyminiszterrel egyetértőleg Csiszár Gyula zalaegerszegi m. kir. esendőr százados szárnyparancsnokot hasonló minőségben Ujvidékre, Tirtsch Béla főhadnagy zalaegerszegi szakasparancsnokot szárnyparancsnoki minőségben Pancsovára, Proch József zombori századost Zalaegerszegre szárnyparancsnoki minőségben, Hubay Győző hadnagyot Nagykanizsáról Zalaegerszegre szakasparancsnoki minőségben áthelyezte. — Csiszár Gyula százados és Tirtsch Béla főhadnagy távozását őszinte sajnálattal vesszük tudomásul. A két jeles esendőrtisztet nem rég tüntette ki a miniszter elismerő leirattal s Zalaegerszegen sok jó emléket és jó barátot hagyta hátra.

A földművelésügyi miniszter Berger Károly Lajos keszthelyi gazdasági akadémiai tanárt Magyaróvárra helyezte át.

Községi orvos választása. Légrad nagyközség képviselőtestületi közgyűlése a megüresedett községi orvosi állásra dr Neumann Henrik fürdőorvost választotta meg.

Kitüntetett tanítók. A Magyar Földhitelintézet által a községi faiskolák kezelői részére folyó évre kitűzött jutalmazások közül vármegyénk területén működő tanítók is vittek el díjakat. Így az első és egyetlen 600 koronás díjat Nagy János Vizeze vonyarevashegyi, az egyik 400 koronás díjat pedig Kacun Ignác muraszerdahelyi tanítónak ítült oda az országos bizottság.

Az önk. tüzoltó multság eredménye. A zalaegerszegi önk. tüzoltó egyesület által 1909 évi augusztus 1-én a Baross-ligetben megtartott nyári táncmultság alkalmával bevétel volt 501 K 20 f, kiadás 254 K 74 f, így a tiszta maradvány 246 K 46 fillért tett. A mult számban közölt felülfizetők névjegyzékéből Pollák Ede 2 koronával kimaradt, mit ezennel az egyesület megköszön.

Változás a zalaegerszegi villamos telepen. A város tulajdonát képező és házi kezelésben levő villamos telep vezetőségében az a változás történt, hogy Stark Vilmos eddigi üzemvezető el-távozáván, az üzemnek kezelésével Gans Sándor

főszerelő bizatott meg. A felügyeletet s ellenőrzést Nagy Dezső városi mérnök gyakorolja. Minden az üzemet érintő kérdésekben Gans Sándor üzemvezető ad készségesen fölvilágosítást. Ugyanő készít kívánatra villamos berendezési költségvetéseket és intézkedik a villamos világítás körül esetleg beálló zavarok megszüntetése iránt.

A balatonfüredi Annabál. A Dunántul ifjúságának hajdanta híres mulatsága, a balatonfüredi Annabál fényesen sikerült az idén is. A gyógyterem megtelt előkelő közönséggel s reggelig feszelen jókedv uralkodott kivilágos kivraddig. A rendezőség mindent elkövetett, hogy a közönség jól mulasson. Ott voltak a bálon: Abaffy Ödönné, Antos Ilona, gróf Batthyány Józsefné nevelt leányával, Belházy Sándorné, Bezerédj Sándorné Sári és Mariska leányaival, Braun Fülöpné, Corsan Y. Avendanó Gáborné, Diezenth Dezsóné, Ernuszt Józsefné Mariska leányával, dr lovag Fuchs Károlyné, Gadó Lajosné, Geisler Arthurné Margit leányával, Csapay Nándorné Bözsike leányával, Horváth Károlyné, Horváth Mihályné, Dr Hintz Györgyné, Kaszás Kálmáné Klarisse és Margit leányaival, Kubek Elekné, Langer Istvénné, Magyar Jolánka, özv. Natti Józsefné Klottid leányával, dr Papolezy Gyuláné, özv. Paál Dénesné, Ragyóczy Péterné, Rippl Vencelné Emma leányával, Schándt Gézáné, Schneller Alajosné Iluczi leányával, Szávost Ilma, Szabó Józsefné Margit leányával, Szentkirályi Istvánné, Szücs Dezsóné Paula leányával, Szücs Istvánné Mariska leányával, Takács Jenőné Lili leányával, Ujhelyi Sándorné, dr Vadnay Béláné.

Balatongyörök diszpolgára. Dr Óváry Ferenc orsz. képviselőt, a Balaton kultusz fejlesztésének lelkes előharcosát Balatongyörök község diszpolgárává választotta.

Multság. A zalaegerszegi iparos ifjúság önképző egylete f. hó 20-án, kedvezőtlen idő esetén 22-én tekeversennyel, világpostával és tréfás játékokkal egybekötött társas kirándulást rendez a Becsali csárdába, melyen a t. érdeklődőket szívesen látja.

Zalavármegye tüzoltó szövetsége augusztus 22-én tartja közgyűlést Tapolezán. Ez alkalommal ünneplik a tapoleai önkéntes tüzoltó egyesület működésének negyven éves évfordulóját. A tapoleai egyesület a dunántuli tüzoltó egyesületek között a második alapításu. Tapolea egész társadalma készül a szép ünnepségre, melyre a meghívókat már szétküldötte a rendező bizottság.

Zalavármegyei tisztii cím- és helység névtára. Záborszky Géza pacsai járási számvevő »Zalavármegyei tisztii cím- és helységnévtára« cím alatt 88 oldalas könyvet állított össze. Az ügyes mű tartalmazza a megye központi, járási, a rendezett tanácsu városok tisztikarának, a körjegyzők, s az összes államhivatalnokok névsorát, s a községeknek beosztását. A kiknek a hivatalos téren dolga van, azoknak hasznos szolgálatot tesz a könyv, a mely a szorgalmas szerző nagy pontosságát és ügyrendszertetét dicséri. Ára 3 kor. Megrendelhető a szerzőnél s Mérei könyvkereskedésében, Keszthelyen.

A zalacsányi jegyzőt letartóztatták. Pranger György zalacsányi jegyzőt, aki hetekkel ezelőtt elhagyta állását és családját, a székesfehérvári vasuti állomáson letartóztatták. Prangert nagyon megviselte a kóborlás és a lelkiismeret furdalás. Gyanusan, félszegen viselkedett, ami feltűnt az ügyeletes rendőrnek s igazolásra szólította fel a különös viselkedésű embert. Pranger eltagadta a nevet s Horváth Dezső kisvárdai tanítónak vallotta magát, miután azonban Kisvárdáról a rendőrségnek azt táviratozták, hogy Horváth Dezső otthon van, kénytelen volt bevallani kitételét. Erre letartóztatták.

Szorelmi dráma. Egy bécsi parkban két revolverlövés dördült el s egy viruló magyar hajdon holtan, egy szerencsétlen ifju pedig halálos sebbel bukott a földre. A vizsgálat megállapította, hogy az ifju Tivolt Sándor pénzügyőr, a leány pedig Tóth Anna mosoni munkásnő volt. Az öngyilkos Tivolt Sándor, aki Tivolt János zalaegerszegi tekintélyes és közbecsülésben álló polgártársunk fia, kalandos multa tekinthet vissza. Az élénk eszű, csinos fiut szülei a hadapród iskolába adták, innét azonban megszökött és bolyongott a nagyvilágban. Sok országot bejárt, megfordult az afrikai francia gyarma-

tokon is, hogy beálljon legionáriusnak, de erről a szándékáról lebeszéltek. Tuniszban egy ideig mint idegenvezető tartotta fenn magát. Évekkel ezelőtt azonban hazajött s beállott pénzügyőrnek. Legutóbb Győrött szolgált, ahol viszonyt kezdett a pénzügyőri laktanya takarítónőjének leányával, Tóth Annával. A leánynak viszonya miatt el kellett hagynia a szülői házat s Mosonba ment, ahol cipőfelsőrész készítő munkásnő lett. Szerelmesével azonban többször találkozott. Vagy Tivolt ment át Mosonba, majd a leány ment át Győrbe azon ürügy alatt, hogy az anyja beteg. A múlt héten is találkoztak a szerelmesek Mosonban s együtt utaztak Bécs felé. Itt éltek néhány napig s amikor kifogyott minden segélyforrásuk, a halálban kerestek menekülést. — A mélyen sujtott atya iránt általános a részvét. Éveken keresztül mindent elkövetett, áldozott, fáradott, hogy fiát megmentse, de a szerencsétlen ifjú kalandos, tulzásokba esapongó hajlamait nem volt képes megfékezni.

Falusi virtus. Néhány legény mulatott a sziszekeszi kocsimában. Duhaj jókedvükben azt sem tudták már, hogy mit csináljanak. A véletlen odavetette Harangozó József erdőőri, aki hét éves kis leányával kocsin érkezett a kocsma udvarára. A legények neki rohantak a kocsinak, hogy felborítsák. Harangozó szembe szált a legényekkel, de ezek nem tágitottak, sőt az erdőőrt össze vissza verték és késelték, sőt a sikoltozó kis leányt is fejbe szúrták, azután — mint hősökhöz illik — kerekét oldották.

Benzinrobbanás. Wagner János nagykanizsai látszerész egy üvegben félliternyi benzint vitt haza. Utközben beszólt nővérehez, a kivel az ablakon át beszélgetett. A benzin a folyton rá-tűző nap hevétől felrobbant. A kiömlő benzin Wagnerre, a közelben békésen üldögélő özvegy Német Ferenczére és kis unokájára, Kammer Erzsikére folyt. Mind a háromnak meggyuladt a ruhája. Özv. Németné mint egy égő fákyla futkosott az udvaron és senki sem mert hozzá közeledni. A kis Kammer Erzsikéről leszakgtak ugyan az égő ruhát, de azért súlyos égési sebeket szenvedett, míg Wagner önmaga oltotta el égő ruháját, s kezei nagyon összeégtek. Németné és unokáját szállították a kórházba; előbbi utközben meghalt. A kis leány később szintén kiszenvedett. Wagner ellen megindították a vizsgálatot.

Öngyilkos csendőr. Kovács Lajos keszthelyi származású csendőrvezető a vizvári őrsön szolgált. Innét berendelték Kaposvárra valami fegyelmi ügyben. Kovács el is végezte a dolgot s állomáshelye felé utazott. Utközben azonban a vonat félreeső helyén szolgálati fegyverével föbe lötte magát.

Érmet kapnak a tartalékosok. Az annexió alkalmával sok tartalékos katonát behívtak s ezek is segítettek súlyt adni a szerbek elleni állásfoglalásnak. Hónapokat töltöttek lent Boszniában, kinos türelmetlenséggel várva az események fejlődését. Keservebb volt ez a várakozás akárhány hadjáratnál. Nem lehetett tudni, hogy melyik pillanatban dördül meg az ágyu, mikor kell bemasirozni a megköttyösödött szerbek hegyei közé. A hadvezetőség azt óhajtja, hogy az annexió alkalmával behívott tartalékosok életük végéig visszaemlékezzenek ezekre a dicső napokra, ezért a 60 éves császári jubileum alkalmával veretett emlékérmét a tartalékosok is megkapják.

Petróleum forrás. A vas megyei Kisnyom községben az a hír terjedt el, hogy a határban petróleum források vannak. Amint írják, a kutatás meg is indult s bár még ezideig pozitív eredményre nem vezetett, de a szakértők a felszínre került kátrányos agyagból arra következtetnek, hogy a föld mélyében nafta források találhatók.

Agyonsulyította a villám. Horvát Vendel szolgalegény volt Keményfa községben. Szorgalmasan elvégezte a rábizott teendőket, seha el nem járt a kocsimába és így gazdája is megbecsülte. A múlt napok egyikén kihajtotta a lábas jószágot a mezőre legelni. Mialatt a marhák a friss fűvet legelték, Horvát Vendel átment a szomszédos földekre, a hol béresek szántottak és ezekkel beszélgetésbe ereszkedett. Nem sokáig tartott a beszélgetés, mikor a nyugoti láthatáron sötét felhők kezdtek fölvonulni s csakhamar kitört a vihar. Horvát Vendel nyugtalan állatjaihoz sietett, hogy ezeket együtt tartsa s a mint az állatok körül járt kelt, a villám lecsapott

és a szerencsétlen legényt agyonsujtotta. Az esetet csak később vették észre, a mikor a megmerevedett hullát beszállították a faluba.

Az iszákosság áldozata. Papp János badacsonytomaji lakos rabja volt a bornak s az utóbbi időben teljesen alkoholistává lett. A fiatal 28 éves ember vagyonát eladogatta s az árát elitta. Amikor már semmije sem volt, felakasztotta magát.

Megtámadott csendőrök. Szentpéterföldén keresztiszentelést tartottak a múlt vasárnap, f. hó 8-án. Összesereglett oda a község és vidékének apraja-nagyja. Bedő József, ennek neje és 19 éves Károly nevű fia gutorföldi lakosok is elmentek az ünnepségre, amely után a falu kocsimájába tértek s elkezdtek iddogálni. Mulatozás közben a két Bedő, apa és fiu, ittasak lévén, minden áron verekedést akartak kezdeni, amiben a bánokszentgyörgyi csendőröknek kirendelt s a nagy lármára elősiető járőre megakartta őket akadályozni. A csendőrök ismételtlen figyelmeztették a garázda embereket, hogy maradjanak békében és ne háborogassák a kocsimában esendesen mulató vendégeket, de eredmény nélkül. A nekivadult Bedő József nem csak hogy ellenszegült a csendőröknek, hanem ezeket meg is támadta, a másikat pedig megsebesítette. Erre a megtámadott csendőrök kardot rántottak és az őket tetteleg inzultáló Bedő Józsefet s ennek segítségére siető nejét és fiát összevagdalták. Bedő József sérülései halálosak. Kórházba szállították az asszonyt és a fiut lakásukon ápolják.

Innen-onnan. Sztráh István viziszentgyörgyi lakos hazában ismeretlen betörők jártak s 300 K készpénzt és sok értékes holmit magukkal vittek. — Kobán Lajos kacorlaci földműves esendesen iddogált egy nagykanizsai kocsimában, ahol melléje szegődött Kollár Anna csavargónő. Kobán bort hozatott a leánynak s mulatott vele. Kollár Anna pedig mulatság közben ellopta Kobán tárcáját, amelyben 34 K volt. A leányt másnap elfogták. — Vinkó György muraszerdahelyi asztalos tanonca, Seebacher Fülöp összeszedte gazdája asztalos szerszámain és megszökött. — Szociés Kálmán sopronmegyei kocsimáros Nagykanizsán járt bort vásárolni. Egy kiskocsimában hált meg s az udvaron álló kocsiján aludt. Alvás közben Izsó Bertalan csapos ellopta a kocsimáros 140 K készpénzét. A rendőrség a tolvajt elfogta s a pénzt is megtalálta a sétatér egy bokra alatt, ahová azt Izsó elrejtette. — Sós János nagykanizsai munkás 13 éves Feri nevű fia atyjának revolverét mutogatta Sáfrán Ferenc nevű barátjának. Amint a gyermekek a fegyverrel babráltak, az elsült s a golyó Sós Ferenc hasába furdott. A gyermeket megoperálták s a golyót kivették. A sérülés nem súlyos. — Polán Varga István hegyőri revolverével egy muraszényi kovácsmester 12 éves kis fiát véletlenül agyonlőtte. — Szalai Ignác és Tőreki Ferenc nemesvitai legények a hegyen revolverrel célba lövöldöztek. Egy eltévedt golyó Tőreki Ferencet találta, aki néhány órai kínlás után meghalt.

Megégett legény. Gyülemezés község lakosságát tüzilárma riasztotta föl a múlt vasárnap este. Lékies Károly gazdaember háza eddig ismeretlen módon kigyulladt és pár perc múlva az egész tető lángokban állott. Lékies éppen vacsoránál ült családjával együtt s rémülve látta, hogy mint ég lobogó lánggal lakóháza és gazdasági épülete. Mentésre gondoltak, mert mindenük a házban volt. Lékiesnek 22 éves Gábor nevű fia az istállóba rohant, hogy a lábas jószágot megmentse. Részben sikerült is ez a legénynek, egyik tehenet azonban, mely a füsttől már megkábult, sehogy se lehetett kivonszolni. Amint így erőlködött a tehen megmentésén, az istálló küszöbén elesett és a ráhullott égő zsaratnóktól olyan súlyos égési sebeket szenvedett arcán és kezén, hogy azonnal orvost kellett hivatni, aki gyógykezelés alá vette. — A tehen az istállóban égett.

Villámcsapás. A múlt héten óriási vihar vult el Zalaegerszeg és vidéke fölött. A villám több helyen lecsapott. Teskándon felgyújtotta Pesti István házat, amely földig égett. A padlásra aludtak a gazda gyermekei, de szerencsére semmi bajuk sem történt. Még idejében kimenekültek a házból.

Agyolott betörő. Huckstädt Jenő budapesti lakos, a „Magyar Nemzet“ című újság kiadó-

hivatalának tisztviselője Nagykanizsára rándult ott lakó szüleihez. Vele volt fiatal felesége s két kis gyermeke. Egyik éjjel zajos dörömbölésre ébredtek föl, egy ismeretlen ember dörömbölésével be akart hatolni az ablakon át a lakásba és sem rábeszélés, sem fenyegetés nem használt, a megvadult ember mindenáron be akart jutni, mert állítása szerint Grahovec Teréz nevű eseléd leány szeretőjét kereste. Mikor a dörömbölő Molnár (Zombák) Györgynek a szó nem használt, Huckstädt kiment az udvarra, magával vivén forgópisztolyát. Ott ráírvált a legényre, hogy takarodjék onnan, mert beviszi a rendőrségre. Ez válasz helyett esernyőjével arcába vágott, a mitől Huckstädt az ajtónak esett. Alig tápázkodott föl, ez melibe vágta s esernyőjével ütötte. E közben Huckstädt kezében elsült a forgópisztoly s Molnár szó nélkül a földre bukott és meghalt. A golyó balszemöldökén behatolt az agyvelőbe és ezt szétrombolta. A rendőrség még azon éjjel megindította a bünygyi nyomozást.

A Néptakarékpénztár

Részvénytársaság Nagykanizsán Főter,
Bayer-cukrász-féle ház

Saját tőkék 830.000 K.

Szerződéses viszonyban

a Magyar országos központi takarékpénztárral, Budapesten

Saját tőkéi 25 millió K.

Elfogad betéteket Leszámitol pénztinté-
takarékkönyvre 4½% reskedelmi és ipari tárcá-
kamatra, folyószámlára váltókat a legutányo-
megállapodás szerint; sabb kamatláb mellett.

Engedélyez váltó- és folyószámla hitelt.

Előleget ad minden-
nemű
értékpapírra, vidéki pénz-
intézetek- és iparvállalatok
részvényeire, **arany- s**
ékszerneműekre és
ékszerekre;

Kötelezvénnyre

kölcsönt ad **segély-**
egylete kereté-
ben hetenkénti vissza-
fizetésre.

Jelzálogkölcsonöket ad házra, telekre, föld-
birtokra;

a Magyar országos központi takarékpénztárral

való szoros összeköttetésénél fogva, a legol-
csóbban és legelőnyösebb feltételekkel nyújt
10-50 évig terjedő

törlesztéses jelzálogkölcsonöket kész-
pénzben vagy záloglevelekben.

Már fennálló jelzálogkölcsonöket előnyös

feltételek mellett convertál.

Elfogad a banküzlet körébe tartozó min-
denemű megbízásokat.

Felvilágosítások mindenkinek készséggel adatnak.

Hivatalos órák: délelőtt 9—12-ig, délután 3—5-ig.

Telefon-szám: 126.

Országos Szent-István ünnepély a Margit-
szigeten.

Szent-István nappal kapcsolatban augusztus 21-én, szombaton országos ünnepélyt rendez a „Dunántúli Közművelődési Egyesület“, melynek élén Széll Kálmán, Pallavicini Ede ögróf és Rákosi Jenő állanak. Az ünnepély napjára a Fővárosi Közmunkák Tanácsa átengedte az egész Margitszigetet és egy százas bizottság dolgozik állandóan az országos ünnepély előkészítési munkálatain és minden jel arra vall, hogy az ünnepély a legfényesebb keretekben fog lefolyni. Reggeli 8 órától éjjeli 12 óráig a legkülönbözőbb athletikai, művészeti és egyéb látványosságokban lesz alkalma gyönyörködni úgy a fővárosi, mint a Szent-István napra Budapestre ránduló vidéki közönségnek s az összes látványosságokért mindössze 1 korona belépődíj lesz a Margitszigetre az ünnepély napján.

Az ünnepségnek egyik valóban ritka és páratlanul álló vonzó része lesz az a nagy nemzetközi athletikai viadal, a melyet a „Magyar Athletikai Klub“ rendez az ünnepség délutánján a

margitszigeti sportpályán s a mely teljesen ingyen fog alkalmat szolgáltatni főleg a vidékről feirándulóknak arra, hogy egy olyan nemzetközi sporteseményben legyen részük, a minő a legnagyobb ritkaságok közé tartozik. A verseny, mely a következő 11 számból fog állani nemcsak szenzációja lesz az 1909. évnél, hanem társadalmi szempontból is kiemelkedő eseményt fog képezni. 1. 100 yardos síkfutás, 2. 1/4 angol mérföld síkfutás, 3. 1/100 m. staféta-futás, 4. diszkoszvetés, 5. rudugrás, 6. fél angol mérföldes síkfutás (bajnokok kizárva), 7. 220 yardos handicap, 8. súlydobás handicap, 9. magasugrás handicap, 10. egy angol mérföld síkfutás handicap, 11. football mérkőzés. A verseny díjazása egyenesen páratlan. Minden versenyszámban nagyértékű tiszteletdíj jut a győzteseknek, sőt a klasszikus számokban 6 tiszteletdíj van kiírva a második helyezetteknek is. Minden versenyben a harmadik helyezett ezüst, a negyedik pedig bronzérmel fog nyerni. A verseny érdekességét emelni fogja az egyesületek részére kiírt nagyértékű tiszteletdíj, melyet a legtöbb pontot elért egyesület nyer meg. Az értékes díjak kizárólag ezüst dísz tárgyak és hatalmas serlegek, melyek a szállítónál: Nemes H. budapesti ékszerész Erzsébet körút 23. szám alatti kirakátságában máris közszemlére vannak téve, s a díjakhoz a következők járultak hozzá adományokkal: Széll Kálmán, Pallavicini Ede őrnagy tükös tanácsosok, Rákosi Jenő a főrendiház tagja, Lányos Leó főrendiház tag, Polnay Lajos, Barta Arnold udvari tanácsos, Budapest székes-főváros, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár, a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank, az Osztrálysorsjáték igazgatósága, a Hazai Bank, Schuk József vezérigazgató stb. Az összes díjakat Lauber Dezső, a Magyar Athletikai Klub fíradhatatlan titkára és Lázár József igazgató állították össze. A versenyre vonatkozó tudnivalók ügyében állandóan a Magyar Athletikai Klub titkári hivatala (Budapest, Margitsziget) ad felvilágosítást.

A népnüppély a Margitsziget egyik festői részén, művészi dekorációkból plasztikusan felállított házak között a magyar faluban fog lefolyni. A faluban lesznek pítvaros galambházak, futókás virágos kerttel, oszlopos-lépcsős folyosóval, az udvarokban esürrel, gerendás padlással. Háttérben magyar stílusú kerítések mögött lesz a templom. A perspektivikus sörény előtt fog állni a község háza és a posta. Odább, verendés házak előtt falusi lócsák családok a járókelőket. Itt fognak gyülekezni d. u. 3 órakor azon gyermekek, akik a szépségversenyben részt vesznek. A szépségverseny eredménye d. u. 1/2 5 órakor lesz kihirdetve. A három legszebb leány és fiú értékes ajándékban részesül. A női szépségverseny szavazás utján folyik a község házában és minden 1/2 órában kidobolja a kisbíró, kire mennyi szavazatot adott a bizottság. A falu piacán 10 méteres mély gémeskut lesz felállítva, ebben 5000 drb emléktárgy, melyből mindenki szerencséséjét kihalászhatja az ott lévő horgonyos pálcával. A falutól nem messze lesz a női és férfi céllövő-verseny három díjjal jutalmazva. Itt az ünnep reggelén gyakorolhatja magát bárki a céllövésben. A délutáni célversenyen a nagypublikum is résztvehet. A céllövészeti verseny vezetését Somló Sárika, a színművészeti akadémia igazgatójának leánya, a ki maga számos első díjat nyert, fogja vezetni.

Mint új dolog, egy nappali tűzijáték fogja a közönséget gyönyörködtetni, mely méreteiben egészen rendkívüli lesz s mely alkalmul fog szolgálni annak igazolására, hogy világos nappal is lehet egy nagyszabású tűzijátékot rendezni. Ugy a délutáni, mint az esti tűzijáték rendezésére Hyra és Huber bécsi pyrotechnikusok laboratóriuma vállalkozott, mely a fővárosban történő ezen bemutatkozása alkalmával nagy áldozatkészséggel egészen elsőrangú két tűzijátékot fog rendezni. A vonatkozó mindennemű felvilágosítással a Dunántúli Közművelődési Egyesület főtitkári irodája szolgál (Budapest, VII. Donány utca 39. sz.), a hol 82-82. telefonszám alatt bárki felvilágosítást nyerhet.

Iskolai értesítés.

A zalaegerszegi m. kir. állami elemi mindennapi fiú- és leányiskolában az 1909-1910. tanévi beiratások folyó évi szeptember hó 1-7-ig, vasárnap kivételével d. e. 9-12-ig, d. u. 2-5-ig eszközöltetnek.

A „Szentlélek Isten“ segítségül hívására a r. kath. tanulók szeptember hó 8-án reggel 8 órakor tartandó szent misén a plébánia templomban, a protestánsok az ágost. evangélikusok templomában, az izraeliták saját imaházukban tartandó isteni tiszteleten megjelennek. A rendes tanítás ugyanezen hó 10-én veszi kezdetét.

Felvételi és egyéb beiratási díjat az állami elemi iskola tanító testületének két-két tagja az elemi iskolák épületeiben, a fiú- és leányiskolában nyugtázással veszik át. Ugyanezen helyeken történik a beiratás is az iskolák igazgatóinál és egy másik teremben az osztálytanítóknál, osztálytanítóknél.

Minden tanuló tartozik felvételi díj címen 50 fillért, évi értesítőért 50 fillért, összesen 1 koronát fizetni.

Kivételt képeznek az állami gyermekmenhelyek kötelekébe tartozó és elhagyottá nyilvánított tanköteles gyermekek, akiket a nagyméltóságú m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter ur 1907. évi október hó 13-án kelt 15.330 sz. a. kelt rendeletével annak beigazolása alapján, hogy tényleg az állami gyermekmenhely kötelekébe tartoznak, állami és államilag segélyezett községi iskolában a felvételi vagy beiratási díj fizetése alól felmentett.

Az izraelita vallású tanulók az elsorolt díjakon feül a beiratások idején tartoznak még a hitoktatásért járó díjakat egész évre előre, és pedig a helybeliek 2 koronát, a vidékiek 4 koronát fizetni. A vallásánál fogva fizetendő díj elengedését a hitközség előjáróságánál augusztus hó közepéig lehet kérelmezni.

Az évi „Értesítő Könyvecske“ árát, 12 fillért csakis az a tanuló tartozik osztálytanítójánál lefizetni, ki mint ujone iratkozik be, vagy más iskolából lép át és ilyenek hiányában vétetik fel. Aki a kapott „Értesítő Könyvecske“-jét a jövő tanév kezdetén osztály tanítójának bármilyen átadni nem tudja, a második példányért 1 koronát tartozik fizetni.

A beiratási időben d. e. 11 órakor tartatnak a felvételi, javító és magánvizsgálatok.

Hogy a tanuló születési ideje, (év, hó, nap) helye, anyanyelve, vallása, a szülő vagy gyám neve, foglalkozása, lakhelye, (utca és házszám) pontosan bejegyezhetőség, kéretnek a szülők vagy gyámok, hogy gyermekeiket, gyámoltjaikat a beiratásra elkísérjék.

A tanulóknak, ha nem helybeli születésű, életkorát születési bizonyítvánnyal (keresztlevéllel) kell igazolni.

Az elemi mindennapi iskolába járás kötelezettsége kiterjed mindazon gyermekekre, kik 1897. évi szeptember hó 1-től egész 1903. évi augusztus hó 31-ig születtek, vagyis kik életkoruk 6 évét betöltötték és 12 évnél nem idősebbek. Az a tanuló, aki a tanév második felében tölti be 12-ik életévét, köteles a tanév végéig a mindennapi iskolába járni.

A ragályos bajban szenvedő vagy undorító betegségben levő avagy hülye tankötelesek az iskolába föl nem vehetők. A felmentést orvosi bizonyítvánnyal kell igazolni.

Az a szülő vagy gyám, kinek gyermeke vagy gyámoltja a beiratások alkalmával visszautasított, panaszával az iskolai gondnoksághoz fordulhat.

Különösen figyelmeztetnek azok a szülők vagy gyámok, kiknek gyermekei vagy gyámoltjai (fiúk vagy leányok) az elemi iskola 4-ik osztályát befejezték és még 12 évesek nincsenek, ha csak középiskolába vagy polgári leányiskolába nem lépnek, hogy a törvényszabta összes tantárgyakból a szükséges oktatásban részesülhessenek és a népiskola számára előírt ismereteket teljesen elsajátíthassák, ily tanköteleseket az elemi mindennapi iskola 5-ik, vagy ha ezt elvégezték, a 6-ik osztályába beírassák.

Vidéki tanulók hiteles iskolai bizonyítvány alapján vétetnek fel a következő osztályokba. Ily bizonyítvány hiányában vizsgálat alá vétetnek.

Az iskolai gondnokságnak 1902. évi február hó 2-án tartott ülésén hozott határozatánál fogva a vidéki tanulók a beiratásokra kitűzött hét nap alatt a felvételre előjegyezhetik magukat, végleges felvételük azonban a rendes beiratkozások után és csak abban az esetben történhetik meg, ha ezt a népoktatási törvény által megengedett létszám vagy a tanterem területe megengedi.

Az oly tanuló, ki egy vagy két tantárgyból elégtelen osztályzatot nyert, csak abban az esetben mehet a következő osztályba, ha az előző

és leendő osztálytanítója előtt javító vizsgálatot tesz.

A védhímő oltásról szóló törvény értelmében a népiskolába lépő minden tanköteles gyermek köteles felvétele alkalmával a jó sikerrel végzett oltást vagy e kötelezettség terhe alól való felmentést bizonyítvánnyal vagy más módon vagy azt igazolni, hogy a legutóbbi 5 év alatt természetes hímőt állott ki.

A 11 éven felüliek újraoltásukat szintén bizonyítvánnyal tartoznak igazolni.

Azok a szülők vagy gyámok, akik szeptember hó 15-ig gyermekeiket vagy gyámoltjaikat be nem iratják és rendszeren iskolába nem küldik, az 1868. évi XXXVIII. közoktatási és az 1876. évi XXVIII. „Népiskolai hatóságok“-ról szóló országos törvény alapján fognak büntetettetni.

Zalaegerszeg, 1909. évi augusztus hó 15-én.

Az iskolák igazgatói.

A zalaegerszegi iparos-tanone iskolában az 1909-1910. tanévi beiratások f. évi szeptember hó 5-én és 12-én délután 2-4 óráig tartanak az állami elemi központi iskola egyik földszinten levő tantermében. Felkéretnek az iparos mesterek, hogy tanoncikat kivétel nélkül, a kitűzött napokon haladéktalanul beiratassák, mert azok a munkaadók, akik tanköteleseiket legkésőbb szeptember hó 15-ig az iparos-tanone iskolában való felvételre önként be nem iratják, iskola mulasztással terheltéknek fognak tekintetni. A rendes tanítás a II-ik és III-ik osztályokban szeptember hó 13-án, az előkészítő és I. osztályokban szeptember hó 14-én este 5 órakor veszi kezdetét. Az igazgatóság.

A gazdasági ismétlő fiú és leányiskolába. A m. kir. vallás és közoktatásügyi Miniszter ur 1909. évi április 30-án 53.000. sz. a. kelt rendeletében az állami elemi népiskolák számára kiadott utasítás IV. fejezetének 55. §-ában elrendelte, hogy mindazok a tankötelesek (fiúk és leányok kik az elemi iskolát befejezték, vagy 12-ik életévüket betöltötték, kötelesek 16 éves korukig az ismétlő iskolába járni, ha csak be nem igazolják, hogy: a) iparos vagy kereskedő tanoneziskolába, b) felső vagy polgári népiskolába, c) felsőbb leányiskolába, d) közép iskolába, e) szakiskolába járnak. A gazdasági ismétlő iskolai beiratás szinte a mindennapi tankötelesek beiratása alkalmával, azaz szeptember 1-7-ig d. e. 9-12-ig és d. u. 2-5 óráig fog az állami elemi iskola épületeiben eszközöltetni. Az ismétlő tanulók iskolázását az említett rendelet egész pontossággal kivánja végrehajtani, ép azért azokat a szülőket, gyámokat, vagy gazdákat, kik 13-16 éves koru tanköteleseiket be nem iratják és rendszeren nem iskoláztatják, az illetékes hatóság a mindennapi iskolában alkalmazott törvények szerint fogja büntetni. Zalaegerszeg, 1909. augusztus 14. Az iskolák igazgatói.

Ikarostól—Bleriotig.

»És mondta Daidalos: ne menj te Helios birodalmanak tájaira, mert a viaszkkal egymáshoz illesztett szárnyak megolvadnak az ő meleg fényében. Ezt mondta Daidalos és Ikaros mégis fölvette viaszkkal egymáshoz illesztett szárnyait és repült... Megolvadának a nap hevében és a szép ifju, a krétai Ikaros lebullott a haragos morajlásu tengerbe. Ott a sziget, a tenger azóta ikariai.«

Igy olvastuk a mitológiában s mindjárt hallhattuk egy-egy szegény bölcs tanárunknak vajmi ritkán elmaradó szellemes megjegyzését, hogy ma nincsenek Ikarosok, mert nem jutnak oly magasra, mint a görög hitrege hőse, s mert nem a tengerbe, hanem a földre zuhannak, egyébként pedig ne beszéljünk se Ikarosról, se a repülésről, mert az utóbbi bolondság, soha nem teljesülő utópia, az a szerencsétlen Ikaros pedig egyszerű mítosz, nem egyéb. Igen, ez a mitologia volt és az, ami Krisztus után ezerkilencszáz és kilenc évvel julius huszonötödikének hajnalán végbement, az az igazság. A mítoszt beleverték a fejünkbe a pedagógia örök dicsőségére és fejletlen eszünkkel nem tudtunk benne kételkedni — vagy legalább is nem voltunk tisztában való

vagy költött voltával — de azt nem mondták meg, hogy amíg rég kihalt népek naiv meséinek emlékezetben tartásával bajlódunk, künn az életben rejtett törvények után kutat az élő — Ikaros. Egy organikus evolúciót pótolni képes felemelkedés után csak látott, de soha be nem járt régiókba.

S amikor ujságok olvasása közben, az aviatika egy-egy új vértanujáról, vagy kinevetett hajótöröttjéről hallva, a köznapi munkában kifáradt agy föllevenítette a régi Ikaros mitikus képét, aligha akadt ember, aki ne hitt volna Ikarosban. Nem a mítosz hőisében, hanem a legtragikusabb bukás újra meg újra megismétlődésében, amit ettől a hőstől különválasztani már nem lehetett. Az ujságíró a legjobban tudja, hogy pár év előtt az olvasó még nem is igen hitt az aeronautikus híradásban s az erdélyi oláh falu értelmiségének tiz kiválósága közül legalább öt azt mondja, hogy az ujságok megint hazudtak, s ha nem, hát akkor Bleriot közönséges svindler.

*

Leonardo da Vinci rendületlenül hitt az emberben és fejlődésében. A renaissance korszaknak ez a tüneményes lángelméje vagy négyszáz évvel ezelőtt fennen hirdette, hogy az ember egyszer hatalmába fogja keríteni a levegőt és úgy fog benne repülni, mint az ég madara. Ő mutatott rá az ejtőernyőre 1514-ben, de kétszázötven esztendőnél nagyobb idő telt el, amíg a francia De Lenormand 1783-ban a lakásáról le mert bocsátkozni. Leonardo da Vinci-ig senki sem hitt komolyan a repülés lehetőségében és sem a görög, sem a római kor matematikusai, sem a keresztény középkor tudósai nem foglalkoztak behatóan a repülés problémájával. Az alkimia meghozza az aviatika első nyomait s a felső Pfalzban egy olasz fizikus elhítt az első gróffal, hogy három hónap alatt szinaranyból félholdat készít s arra felkapaszkodva eljut a Vénusz csillagig, mert a nap vonzza a holdat. Már most — így bolondította a gróft a fizikus — megtevesztjük a napot s miután ez fényes délnem látja a holdat, azt fogja hinni a mi arany félholdunkról, hogy elloptuk tőle. A nap megharagszik s felvonzza magához.

— De hátha a nap észreveszi a csalást?

— Nemes gróf — válaszolta az alkimiának ez a jelese — a nap olyan hiszékeny, hogy egy percig sem fog gyanakodni.

A prágai egyetemen Kepler idejében elretentő példaként emlegették a pfalzi gróf esetét, mert a »repülés egyszerűen lehetetlen és emberi mivoltunkkal ellenkezik.« Kepler is lehetetlennek tartotta, hogy egyszer a magasba emelkedhessünk s Newton nehézkedési törvényeinek felfedezése után már senki sem hitt a repülés lehetőségében. Valóban a régi századok tudósai merő utópiának tartották a repülést s a XVII-ik században csak egy ember hirdette és tartotta keresztülvihetőnek, hogy »tul emelkedhetünk majdan a föld porán.« Cyrano de Bergerac a maga csodálatosan élénk gall szellemességével — minden tudományos meggyőződés nélkül — tréfálkozni kezd, hogy ő föl tudna jutni az égbe, csak volna egy nagy gömbje, amelyet meleg levegővel a magasba tudna röppenteni.

Száz év múlva ez meg is történik. A francia forradalom hajnalán a kis Annonay városban érdekes kísérletet végzett két testvér, Montgolfier István és József. 1783 június 5-én vászonnal bevonnak egy papírszakot s az ebben levő levegőt addig melegítik, amíg a hő általános ismert törvényeinél fogva kitágult. A ballon fel is emelkedett háromszáz méternyi magasságba s a két testvér sietett bejelenteni felfedezését és kísérleteinek sikerét az Institute de France-nak. A francia akadémia eleinte szkepszissel fogadja

az Annonayból jövő hirt, de azután megbízást ad a kísérletezőknek, hogy csak dolgozzanak tovább és időnként értesítsék az akadémiát az eredményről. Pár hónappal később Charles párisi fizikus megteszi az első lépést a léghajózásához. Ő már nem a levegő melegítésével kísérletezik, hanem hidrogéngázzal megtölt egy selyemfafotából készült és áthatlan gummiburokkal ellátott gömböt. A hidrogéngáz éppen tizenegyszer könnyebb a levegőnél s ezt Charles onnan is tapasztalhatta, mert drága ballona úgy eltűnt a felhők között, hogy sohasé találták meg. Franciaországot a forradalmi hangulat dacára nagyon izgatta a Charles ballonjának eltűnése. A jó öreg párisi ujságok heteken keresztül találgatták, hogy mi történhetett a léghajóval s találgatásaik két véglet között mozogtak. Egy részük azt erősítette, hogy a ballon eltűnt a világűrben s az egyik bolygóra került, mások viszont azt hitték el nem éppen nagy számu olvasóikkal, hogy felrepült a napba és ott a nagy hőség következtében felrobbant. Még 1803-ban is, tehát éppen husz évvel az eset után, akadtak ujsághírek, amelyek a Charles-féle ballon feltalálásáról szóltak. Grünwaldban 1804 karácsonyján egy fényfoltot láttak az égbolton s a híres Allgemeine Zeitung azt ujságotta, hogy az nem lehet más, mint a husz évvel ezelőtt elszabadult Charles-féle gömb.

Pilatre de Rozier az első, aki 1783 október elsején, szélesendes szép őszi napon felszállt egy léggömböbe s pár nap múlva d' Arlandes marquisal hosszabb légi utra indul. Ők ketten nyitják meg a légi utasok sorát s utánuk a léghajó lassan-lassan a közlekedés eszközévé válik. Nehezen hozzáférhető bár ez az eszköz s nem igen biznak ugyan benne, de azért Napoleon háborúiban már hadi célokra használja s az újkor legnagyobb hadvezére hadállásokat, ellenséges terepeket kémlélt ki a felhasználásával. Magyarországra a múlt század huszas éveiben száll el legelőször a léghajó, de híret már előzőleg jól ismerték. 1813-ban a jánosfőveteli buesu napján sárga és kék »luftballonokat« vesznek gyermekeiknek a pestiek. De azért a Magyar Tudóstársaság — ez volt tudniillik az Akadémia neve a megalakulás utáni években — mondjuk a Magyar Tudóstársaság folyóiratában, a Tudománytárban már 1839-ben érdekes értekezés lát napvilágot a »légi hajózás problémájáról.«

*

A levegő meghódításáról nem lehetett komolyan beszélni, amíg a technika nem tökélesedett a Daimler-féle motorokig. Amíg nem volt megoldva a dugattyu holtpontra jutása, addig senki sem bizhatta nyugodtan motorra nemhogy önmagát, de még gépeit sem. A technika fejlettsége megadta a módot az aviatikus repülésre s ezzel mindjobban eltávolodtunk a léghajó kormányzására tett kísérletektől.

Ezekről most el kell mondani egyet-mást, noha a kormányozható léghajóval, a repülőgép dialálával kapcsolatban szinte anakronizmus ezzel foglalkozni. Az aeronautika már a múlt század huszas éveiben azon volt, hogy a léghajót tökéletesítse, ami alatt egyedül a kormányzást értették. A léghajósok úgy vélekedtek, hogy erre egyetlen mód, ha a léghajót épp úgy ellátják vitorlakkal, mint a tengeren tovasiető bárkát és hajót. A szél belekapaszkodik a vitorlába és ez emeli a ballon stabilitását. A későbbi években kormánylapátok alkalmazásával akarták a léghajó irányát megszabni. Giffard 1852-ben orsóalakú léghajót épít és három lóerejű gőzgépet visz magával. A gőzgép hármass légesavart mozgatott — itt már a vitorlás hajók utánzásáról a propeller rendszerre tértek át és innen a csavar — ám a léghajót csakis szélesendben

lehetett kormányozni, s a szélnek csakugy játékszere volt, mint minden más korábbi ballon. A kísérletezéseknek ezekben az eredménytelen éveiben már akadtak hangok, hogy soha nem lesz kormányozható léghajónk és Jules Verne — mint egykor Cyrano de Bergerac — a hódító Roburban felvetett egy látszólag szellemes ötletnek tetsző eszmét: a levegőben csak a levegőnél nehezebb gép tud majd abszolút biztonsággal repülni. Nem ami könnyebb, hanem valami, ami nehezebb a levegőnél, az fogja a légvilágát birtokába venni. Pár évvel utóbb egy angol tudós nyíltan hirdeti, hogy a Montgolfier testvérek nem vitték előre az emberiséget, hanem utját vágják a levegő meghódításának. De hiába a fizikai tudomány minden újabb vizsgálata és fejtegetése. Az ember ragaszkodik kedvenc eszméjéhez és a levegőhöz s nem tud megválni egy gondolatától, amelylyel már megbarátkozott. Giffardnak követője akadt Tissandier Gaston személyében, aki már nem gőzgépet, hanem Siemens-féle dinamoelektromos motort visz magával. Tissandier egy elvet hirdet, aminek a célszerűsége kezdettől fogva kétséges volt az igazi hozzáértők előtt. Azt hangoztatja, hogy a hajtógép, mely a kormánylapátoknak eleven erőt kölcsönöz, tűzbiztos, könnyű és erős legyen. Az 1883. év októberében fel is szállt, de az első szellőkben is hasznavehetetlennek bizonyult a hónapokig kormányozhatónak tartott léghajó. Azután Wölfer ballonjáról derül ki, hogy hiába van vele a nagyszerű Daimler motor, melyet már nem gőz és nem villamosság, hanem benzin hajt, a léghajót úgy dobálja ide-oda a forgószél, hogy nem annyira a légkorlátlan ura, mint inkább a szelek magával tehetetlen játékszere. Wölfert 1897 június 11-én a tudomány gloriósus nevű vértanuja lett. Knabe nevű mechanikusával halálát lelta a felszálláskor. A Daimlermotor felrobbant, a ballon tüzet fogott és az emberi művelődés történetébe két új név vonul be. És jönnek Santos Dumont, Lebaudy és a modern aeronauták legjobbjai, végül Zeppelin gróf, ám a kormányozható léghajót egyiktől sem kapjuk meg. Elért sikereik is azt bizonyítják, hogy csak szélesendes időben történő kormányzást érhetünk el, de a legkisebb szellő is urrá teszi a levegőt még a legjobban kormányozható léghajón is. Egy-egy sikerült ut, menettervek pontos betartása néhány percre ismét hitet keltet az emberben, hogy a kormányozható léghajó nem utópia, hanem olyan sok évtizedes vágy, amely előbb utóbb valóra váltható, ám az aviatika már nem áll meg féltőn és mintegy másfél évtizeddel ezelőtt kétségbe nem vonható bizonyosságát szolgáltatja, hogy a repülőgépe a jövő.

Lilienthal Ottó német mérnök az első, aki a madár repülését behatóan tanulmányozza és használható repülőgépet szerkeszt, amelynek azonban nincs motorja s emberi erő indítja. A vakmerő aviatikusnak 1896 május 1-én nagy sikere volt. Kilencvenegy másodperc alatt kétszázötven méter magasságban szőzötven—méternyi utat tett meg, de három hónap múlva augusztus 9-én tizenöt méter magasságból lezuhat és szörnyet halt. Chanute az ő nyomdokába lép s tizenkét siku repülőgéppel sikerül felemelkednie. Mindezek a kísérletek nagyon meggyőző erejűek voltak. A benzin empirikus hatást gyakorol az egész technikára és olyan motorok készülnek, amelyeket tiz év előtt még senki sem remélt. Minden sikerült felszállás nyomában az egész emberiség lelkesedése jár. Az utóbbi öt-hat évben lázas akaraterővel dolgozik az aviatika s ennyi energia és anyagi erő csak sikert hozhatott. Fahrman, Delagrange és a Wright testvérek nem álmodott sikereket érnek el s a levegő az emberrel folytatott harcában egyre több csatát vesz. Néhány héttel ezelőtt Latham repüléskor még kísérlet

Ikaros sorsa, de néhány nap múlva már beteljesült az évezredek álom s Bleriot győzelme a relytélyes hatalmak kapitulációja.

Via coelestis. Néhány év múltán a repülőgép tökéletes lesz, mint minden, ami a technika vívmánya s az ember el fog indulni az égi utakra és lesznek repülő observatóriumok s végső eredményben a levegőben végigszárguló gigászi közlekedési eszközök. Verne hódító Roburjának képe meg fog jelenni és hirdetni fogja az ember mindenhatóságát.

Fog-e mindez változtatni az állam és a társadalom rendjén s a nemzetek szerint csoportosult emberek hatalmi viszonyán és egyensúlyán? Ez a kérdés fog ezentúl kísértetni, valahányszor az ember újabb győzelmet arat a levegőn. De a kicsinyes szempontokat az ügy óriásszerűsége láthatatlanná teszi. Hisz itt van örök példaképpen a minapi repülés. Anglia feljüngött a doveri hirre s a parti őrség parancsnoka azt mondja, hogy becsületes érzelmek egész világa lopódzott lelkébe, amikor a tenger felett repülő embert meglátta. Angliának a sziget megközelíthetlenségére büszke katonája nem is gondol arra, hogy mit jelent Bleriot diadala. Van ut, amelyen a legyőzhetetlen brit flotta nem tud megálljt parancsolni az ellenségnek s Anglia negyven éven keresztül hiába küzdött a La-Manche csatorna alatt elvezető alagut megépítése ellen, mert van egy ut: a via coelestis. És Angliában az emberiség felejthetetlen dicsőségére legalább eddig feljajdulást nem lehet hallani: »ki nem fejezhető érzelmek fogták el lelkemet« mondja a doveri őrség parancsnoka. Mennyire emberibb ez az elfogódottság a németeknek Zeppelin felsikereit követő nemzeti örjögésénél. A föld és az ország a népé, a levegő örök esőndje az emberé, ez az egyetemesség eszméjének első megismerése és ez az eszme nem enged hinni a repülő hadigépbén.

Szó sines róla, az elért eredmény, a feltalált és egyre tökélesedő aeroplan nemesak az állami és társadalmi rendben fog a századok során mély nyomokat hagyni. Egy ismeretlen tényező lépett fel, amelynek hatásait nem lehet kifürkészni. Valami a távoli jövőből, amelyet az emberiség multjához semmi sem fűz.

A technika evolúciója felviszi az embert az égi utakra, amelyekre letűnt évezredeknek országok harcától és vallási villongásoktól megtizedelt és elgyötört nemzedékei csak a hit sugallatával tekinthettek. Rég elhangzott zsolozsmák nyomtalan utjain fogunk végighaladni, miközben eltűnik az aeroplan alól a föld, elhal lármája s az örök esendből visszapillantva a mélységekre, nem lát a szem egyebet egy ködpárába burkolt világnál, amelyből lassan-lassan előre törhetünk a világosság felé, hátrahagyva az állami és társadalmi parancsokat, csak a világegyetem törvényeinek engedelmeskedve.

F.—I.

Placzi áraink a legutolsó betyváson 50 kilogrammonként

búza	minőség szerint	Kor.-tól	Kor.-ig
roza	»	13.20	—
árpa	»	9.10	—
zab	»	7.50	—
tengeri	»	7.50	—

Eljegyzési - és „Henneberg“
Lakodalmi - selyem 1 K 35 f-től
Damast - feljebb bérmentve és
Eolienne - vamentesen. Minta
postafordultával.

Megrendelések bármely nyelven intézendők:
an Seidenfabrikt. Henneberg in Zürich.

Felelős szerkesztő: Dr Csák Károly.
Laptulajdonosok: Dr Csák Károly és Udvardy Ignác.

ROPS

biztonsági
gyorsfűző.

Tűzveszély
kizárva.

Ha felborul, elalszik.

Szesz ki nem folyhat.

Szeszfogyasztásban igen takarékos.

Kapható minden jobb vasáru és háztartási
cikkekkel árusító üzletekben,
Ha valahol nem kapható, sziveskedjék
hozzánk fordulni.

Képes prospectus ingyen és bérmentve.

ROPS Fémáru Részv.-Társ.
BUDAPEST, V., Külső-Váci-ut 74/84.

Helybeli elárúsítók:

R. Zeisler, Fenyvessy Miksa,
Hubinszky Adolf, Deutsch
Hermann.

VITA

SÓSKÚT FORRÁS VASMEGYE

alkalikus natron-lithionos gyógyviz.

Orvosilag ajánlva: huygysavas diathesis,
köszvény, cukorbetegség, gyomor-, vese-
és huyghólyag bántalmaknál stb.

Mint üdítő és borviz páratlan.

Bővebb felvilágosítással szolgál a
Központi iroda: Budapest V. József-körut 60.
Főraktár: Gyarmati Vilmosnál Zalaegerszeg
Kapható: gyógytárak, drogeriák és
fűszerüzletekben.

2 szobából
álló szép udvari
lakás

azonnal kiadó.
Bővebb felvilágosítás
UNGER ANTAL
könyvnyomdájában.

494/v. 1909. szám.

Árverési hirdetés.

Alulírt kir. bir. végrehajtó az 1881. évi LX. tc. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zalaegerszegi kir. járásbiróság 1908. V. 1111/4. számú végzése által Fürst Sándor végrehajtató javára 348 korona 50 fillér tőke, ennek 1908. évi novemb. hó 9-től járó 5% kamata, ugy járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt 2010 koronára becsült tehének és borból álló ingóságok nyilvános árverés útján leendő eladása elrendeltetvén, ennek a helyszínén, vagyis Zalaegerszegen leendő eszközlésére 1909. évi szeptember hó 6-ik napjának délelőtt 10 órája határidővel kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. tc. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatul fog-nak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881.

évi LX. tc. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Zalaegerszeg, 1909 augusztus hó 14-én.

Nagy Sándor, kir. bir. végrehajtó.

Hordóeladás.

Uj és használt transzport-
hordókat (ajtónélküli) és ászok-
hordókat (ajtóval) budapesti, kő-
bányai, budafoki és különböző
vidéki nagy választéku készleteink-
ből azonnali és későbbi átvételre
legolesőbban szállitunk.

Bor- és hordóforgalmi vállalat:

Schwarz és Fábían, Budapest, VII.,
Erzsébet-körut 35.

Telefon 116-27.

Kitünő beszerzési forrás termelők
és viszontelárúsítók részére.

Közvetítés díjazatik.

Hirdetmény.

Özv. Farkas Dávidné hagyaté-
kához tartozó paterdombi ingatla-
nokat 1909. november hó 1-től
terjedő három évre

haszonbérbe

adom.

E végből 1909. évi szeptember
hó 1-én d. e. 11 órakor ügyvédi
irodamban nyilvános árlejtést és
verseny tárgyalást tartok, melyre az
érdeklődőket meghívom.

A feltételek ügyvédi irodamban
a hivatalos órák alatt betekintheők.
Zalaegerszeg, 1909. aug. 12.

Dr. Szigethy Elemér

hagyatéki zárgondnok.

A kapczai rk. iskolaszék

f. évi augusztus hó 20-án
délután az iskolaépületben

az ujonnan építendő iskolára

árlejtést tart.

Terv és költségvetés az alsó-
lendvai plebánia hivatalban be-
tekintheők.

Külön fognak kiadatni a kő-
műves, ács és asztalos munkák.
valamint a fuvarozás.

Feltételek az árlejtés napján
köztudomásra hozatnak.

A kapczai rk. iskolaszék.

Egy tanuló

felvétetik Zalaegerszegen
HEINRICH W. L.
üzletében.

Eladó

boros hordók!

Kitűnő minőségű, rövid idő óta használatban levő boros hordók **nagy mennyiségben** kerülnek nálam eladásra.

500—800 ltr nagyságu gesztenyefa és tölgyfa hordók;

1200—2000 liter nagyságu ászokhordók tölgyfából.

Megkeresések hozzám intézendők:

Klein Iván

borbizományos

TAPOLCZA (Balatonvidék.)

Pollitzer sérv-ambulatorium

nyilvános orvosi rendelő-intézet
sérvbajosok, ferdénntettek és amputáltak részére.

Budapest, IV. Kossuth Lajos-u. 8., főemelet.

Az intézet szakorvosa bárkinek teljesen díjtalanul rendelkezésére áll. Az orvosi vizsgálat igénybevétele vásárlásra nem kötelez.

Orvosi ellenőrzés! Mérsékelt árak!

Egyéni speciális kezelés!

Szabadalmazott sérvkötők
már 5 koronától felfelé.

Vidéki megrendelések az intézet szakorvosa által lelkiismeretesen felülvizsgálatnak s pontosan és legnagyobb titoktartás mellett eszközöltetnek.

Hygienikus cikkek a legfinomabb minőségekben, orvosilag ajánlva és sterilizálva. Feltétlenül megbízhatóak. Tucatanként 2—16 koronáig.

Ugyanott most jelent meg: „Az ember egészsége” című orvosi mű, mely kizárólag a sérvbajjal, annak ellenszereivel és kezelésével foglalkozik. E munkát bárkinek díjtalanul és zárt borítékban küldi meg az intézet igazgatósága.

Vajmesteri állást

keresek azonnali belépésre, esetleg gőzgéphez nagyobb forgalmu üzembe. — Érték mindenféle gép javításához. Ajánlatokat a következő cím alatt kérek:

Vajmester, Tófej, Zalamegye.

Sürgöny!

Haza jöttek a katonák Boszniából, de az nem okozott oly feltűnést, mint mikor a napokban 12 előkelő háziasszony azt a határozatot hozta, hogy ameddig Zeisler ily jó izü

házikenyeret

árusít, mi bizony nem sütünk kenyeret.

Férjemet is mintha kieserlített volna, olyan megelégedett, mióta

hétfőn reggel

jó kávé s süteménnyel lepem meg, amelyet szintén Zeislernél (Wlassics Gyula-utcában) veszek.

A híressé vált

Ropsz-gyorsfőző

nálam kapható és vételkényszer nélkül bárki által megtekinthető.

Kiváló tisztelettel

Zeisler R.

fűszerkereskedő.

Meghívó.

A mezőgazdasági gyáripár szövetkezet

III. rendes évi közgyűlését

folyó 1909. évi augusztus hó 29-én d. e. 11 órakor Szombathelyen a »Sabaria« szálló nagytermében fogja megtartani, melyre a t. cz. üzletrészeseket tisztelettel meghívjuk.

A közgyűlés tárgyal:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. A leltár, mérleg, nyereség- és veszteségszámla előterjesztése.
4. Az üzletrészek értékének megállapítása.
5. Az igazgatóság, felügyelő-bizottság és tisztviselők felmentése.
6. Az igazgatóság választása.
7. A felügyelő bizottság kiegészítése.
8. Az alapszabályok módosítása.
9. Alapszabályszerű esetleges indítványok.

Az igazgatóság.

Kivonat az alapszabályokból.

6. §. A közgyűlésen indítványozási joggal bír, ha indítványát a közgyűlést 10 nappal megelőzőleg a szövetkezet igazgatóságánál írásban bejelenti.

12. §. A közgyűlésen minden egyes üzletrésztulajdonos részt vehet, szavazati joggal azonban csak az bir, ki a közgyűlést megelőzőleg legalább 3 hónappal tagja a szövetkezetnek és szabályszerű befizetéseivel hátralékban nincsen s üzletrészeit elismervény ellenében a közgyűlést megelőzőleg 5 nappal a szövetkezet pénztáránál elhelyezte a gyár irodájában.

A tagokat két-két üzletrész után egy szavazat illeti, de saját üzletrészei után 10, azaz tíz szavazatnál többre senki sem jogosult. A szavazati jogot más szövetkezeti tagnak, vagy rendes gazdasági képviselőnek adott írásbeli meghatalmazás, vagy törvényes képviselő útján is lehet gyakorolni. Tíz szavazatnál többet e minőségben sem gyakorolhat senki.

Szavazati jogukat ily módon gyakorolni kívánók azonban képviselőjüket az üzletrészek letételekor bejelenteni tartoznak.

2 csomag rendelésnél portómentesség.

Egyedüli kiváló vásárlási alkalom rövid-árakban kereskedők és házalók részére. Szétküldés magánosoknak is.

40-45 mtr.

maradék csak 16 K.

Bluz-szövet (angol zefir) 80 cm. széles, legújabb finom minta. **Divatzeфир** ruhák, bluzok és ingek részére. **Kanavász** ágyhuzatokra (eleven színekben) **Oxford** férfinégyes (rendkívül tartós minőség) színtartó flanel férfi és női fehérneműre. **Kék vászon** konyhakötény és háziruha részére. Maradék hossza 6-15 méter. Hibánélküliségért, moshatóságért és legjobb minőségért jóállás. **Az összeg azonnal visszaküldetik, ha az áru nem tetszik és ez esetben a csomag bérmentetlenül is elfogadjatik.** Legkisebb rendelés egy postacsomag, 40-45 m. utánvét mellett. Megrendelésnél a kívánt árucikk is kiválasztható.

STEIN S. vászon - NACHOD (Böhmen)

Ajánlok továbbá elsőrendű, a legfinomabb keletgyéhez való fehérített rnmburgi vásznat és fehérített köppert alsóruhákhoz, 10 méter tetszés szerint összerálatva 18 korona 50 fillér.

„Evoe“ -
haj-
csodaszer
hebizonyíthatólag
hatásos.

Kopaszág, hajhullás, hámlás elleni szer. »Evoe« erősíti és frissíti a fejbőrt, erősíti és elősegíti a haj növekedését. Egy nagy üveg ára, igen kiadós, 5 korona, három üvegé 12 korona.

„Evoe“-csoda-krem ránc, vimmerii, redő, bőratka ellen Nagy tégely 4 korona.

„Evoe“ keleti szépitőszappan 1 kor. — Utánvétell.

Az „Evoe“-társaság főraktára:
Wien, II-518. Praterstrasse 518.

Ritka

alkalom még rövid ideig!!

Finom férfi gyapju kalap	3 K-tól feljebb
» » nyútszór »	5 » »
» » cheviot öltöny	25 » »
» gyermek lüszter »	9 korona
» » mosó »	3 » »
Férfi pique elejű ing	2.70 »
» színes » »	2.80 »
» angol sephier »	4.50 »
» selyem nyakkendő drb	— 50 »
» glacé-keztü párja	2.40 »
» kötött harisnya párja	— 42 »

Megtekinthető vételkényszer nélkül
KOREIN VIKTOR
„KALAPKIRÁLY“-nál.

Hölgyközönség szíves
figyelmébe!

Tisztelettel értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy **női szabó-műhelyemet** augusztus 1-én a gimnázium közelében levő Verbőczy-utca 6. számú saját házamba helyeztem át.

Kiváló tisztelettel

HORVÁTH ZSIGMOND
nőiruha-készítő.

Saját termésű, kitűnő minőségű
zalakoppányi boraim

egy részét behozattam és lakásomnál (Kossuth Lajos-utca 49. szám) egy akós (56 liter) és ezen felüli mennyiségben a legjutányosabb árban eladom.

Bichler Dénes.

Alkalmi vétel!

ÉRTEŚITÉS.

Olcsó árak!

Van szerencsém a n. é. építő- és építettő közönség szíves tudomására adni, hogy **zalalövői deszkametszőmön** jó minőségű, zsiros-, vörösfenyő-deszka, padló, heveder, lécz, valamint asztalosok részére legjobb minőségű fehérfenyő deszka és padló, valamint tölgy-deszka és heveder régi árait, a felhalmozódott nagy készletem miatt

mélyen leszállítottam.

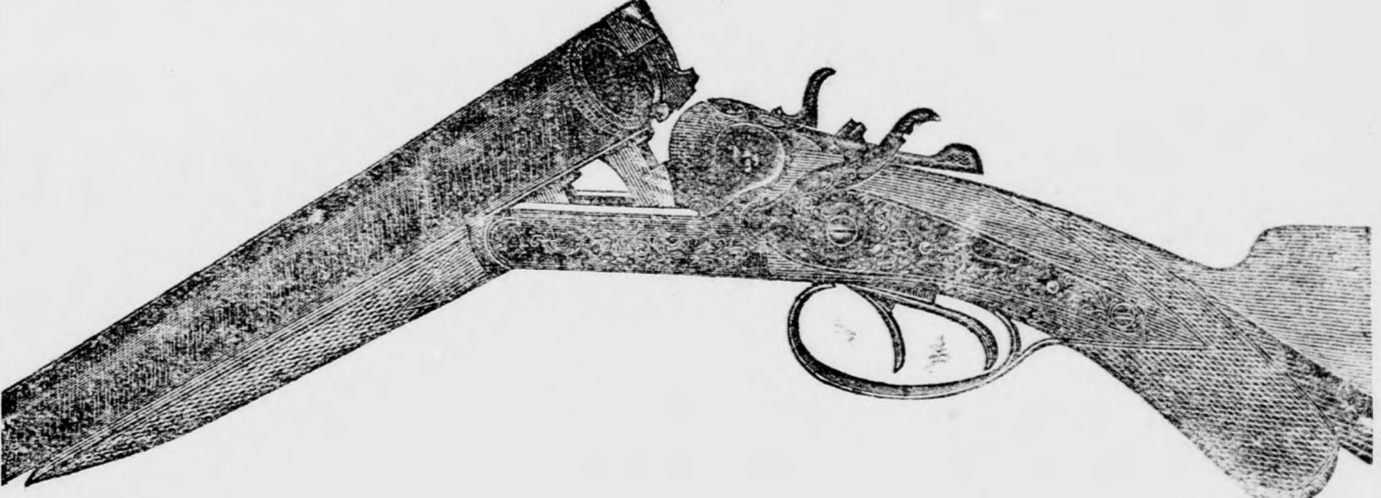
Tehát aki faanyagszükségletét **olcsón, jutányosan** akarja beszerezni, az

== zalalövői metszőmön ==
meglepő olcsó árak

mellett eszközölheti.

Nagyobb vételeknél külön árengedmény!

Tisztelettel
FRIM JÓNÁS
gőzfűrésztulajdonos
Zalalövön.

Vadászközönség figyelmébe.

Nagy választékom van **uj vadászfegyverekből, uj forgópisztolyokból, flóbertekből, mindennemű töltényekből és jókarban levő fegyverekből.**

Elyállalom kezesség mellett fegyverek szakszerű javítását, barnítását, beégetését.

Raktáron varrógépek, kerékpárok, uj és jókarban levők.

Elyállalok

mindennemű épület- és díszmü-lakatos munkákat, diszkapukat, sirkerítéseket.

Szíves pártfogást kér

Nagy javító-műhely!

HORVÁTH IMRE
kereskedő
Zalaegerszeg.

Két évi jótállás!

Ara tucatonként
4, 6, 8, 10 korona.Az elárusító helyek kimutatását, árjegyzé-
ket és eredeti propaganda reklámot ingyen
küld az **OLLA** gummigyár Vien II/150,
Praterstrasse No. 57.

Wlassics Gyula-utcában egy
sarokház 3 szobás szép lakással
igen kedvező fizetési feltételekkel
azonnal **eladó.**

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Ollári állomáson vagonba
rakva, az ár előzetes be-
küldése mellett kapható:

Cserfa-hasáb erdei öl (120 cm.
magas) **30** korona;Cserfa-dorong erdei öl (120 cm.
magas) **22** korona;Gyertyánfa-hasáb erdei öl (120
cm. magas) **28** korona;Gyertyánfa-dorong erdei öl (120
cm. magas) **22** korona.Ugyanezen fa csöngeti erdön
átvéve ötenként 24 és 26 kor.

Ollár, 1909. aug. 11.

Mesterházy Jenő.

használt
4 gyalupad,
1 jégszekrény,
300 drb.
cementlap

olesó áron eladó

Pollák Vilmosnál

ZALAEGRSZEG, Alsó-utca.

A nagyérdemű közönség
FIGYELMÉBE!

Ezton tudatom a nagyérdemű
közönséggel, hogy a magy kir.
Technológián rendezett nőiszabó
tanfolyamról megjöttem és mű-
helyem vezetését átvettem.

Kiváló tisztelettel

Tischler István

ZALAEGRSZEG, Tompa-utca.

A zalamegyeiek talál-
kozó helye Budapesten**Kaszás Lajos**

nagyvendéglője,

amely a népszínházzal szemben,
Rákóczi-ut 44-ik szám alatt van.

o o

Kaszás Lajos nagyvendéglőjét tel-
jesen újra alakította, téli kerttel
s tükörteremmel kibővítette, úgy
hogy az minden kényelmet biztosít.

Kéri a földiek támogatását

Páratlan magyaros konyha.

Kitűnő zalai, esopaki, badacsonyi,
továbbá somlyói borok.

Tisztelettel

KASZÁS LAJOS.

Egy esinos, két szobás
udvari lakás
rögtön átadó.

Bővebbet szivességből

Büchler és Keszler cégnél.

UNGER ANTAL

könyvnyomdája

ZALAEGRSZEGEN.==== **Készít** ====

mindennemű nyomtatványokat a leg-

szebb kivitelben.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására adni, hogy a Weisz Ede-
féle házban, — a vármegyeház átellenében — levő iroda-helyiségemben **tűzifára,**
különféle **kőszénre, koksza** és **faszénre** megrendeléseket felveszek.
Törekvésem az, hogy a t. közönséget pontosan kiszolgáljam.

Kiváló tisztelettel

Weinberger H. és fia.